

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**IGRE NA SREČO NA INTERNETU IN NJIHOVA PRIHODNOST:
ANALIZA STANJA V SLOVENIJI**

Ljubljana, junij 2011

DEJAN PETROVIĆ

IZJAVA

Študent Dejan Petrović izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom dr. Borke Jerman Blažič , in da v skladu s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1 IGRALNIŠTVO IN NJEGOV RAZVOJ SKOZI ČAS.....	2
1.1 Razlaga pomena besedne zveze »igra na srečo«	2
1.2 Razvoj igralništva	2
1.3 Zgodovina iger na srečo v Sloveniji	3
2 TRADICIONALNO IN INTERNETNO IGRALNIŠTVO.....	4
2.1 Tradicionalno igralništvo.....	4
2.2 Internetno igralništvo.....	4
2.3 Primerjava tradicionalnega in internetnega igralništva	5
2.4 Opis iger	7
2.5 Prednosti in slabosti posameznih iger v primeru igranja preko interneta ali v živo	8
2.6 Najpogostejše napake, ki jih delajo ljudje pri igranju iger na srečo preko interneta	9
3 ZAKONODAJA	11
3.1 Evropska zakonodaja za internetno igralništvo	11
3.1.1 Gaming Regulators European Forum (GREF)	11
3.2 Zakonodaja o spletnih igrah na srečo po posameznih državah	12
3.2.1 Slovenija	12
3.2.2 Italija.....	14
3.2.3 Danska	14
3.2.4 Norveška.....	14
3.2.5 Češka	15
3.2.6 Francija.....	15
3.2.7 Nemčija.....	15
3.2.8 Velika Britanija	16
3.2.9 Nizozemska	17
3.2.10 Belgija.....	17
3.2.11 Irska	17
3.2.12 Združene države Amerike	17
4 PRIHODNOST IGER NA SREČO NA INTERNETU.....	18
4.1 Ponudniki iger na srečo in finančni vidiki panoge	18
4.1.1 Gibanje cen delnic internetnih ponudnikov iger na srečo na London Stock Exchange (v nadaljevanju LSE)	18
4.1.2 Stroški ustanovitve	20
4.1.3 Varnost	20
4.2 Črna lista internetnih ponudnikov iger na srečo.....	21
4.2.1 Najpogostejše taktike goljufivih internetnih ponudnikov iger na srečo	21
4.2.2 Črna lista internetnih ponudnikov iger na srečo	22
4.3 Prihodnost internetnih iger na srečo	24

5	STANJE V SLOVENIJI IN MOŽNOSTI RAZVOJA PANOGE	26
5.1	Psihološki vidik igralca iger na srečo	26
5.1.1	Skupine igralcev glede na obnašanje po Gradišniku	27
5.1.2	Slovenija – odvisnost ter njeno zdravljenje	28
5.2	Prispevek panoge v bruto domači proizvod (BDP)	29
5.2.1	Pomen internetnih iger na srečo za ponudnike internetnih storitev.....	30
5.2.2	Pomen iger na srečo za ponudnike storitev	31
5.3	Analiza stanja na področju spletnih iger na srečo med igralci tradicionalnih iger na srečo.....	31
5.4	Namen ankete	32
5.5	Interpretacija rezultatov	32
5.5.1	Socio-demografske lastnosti vzorca	32
5.5.2	Značilnosti anketirancev, ki zadevajo obiskovanje tradicionalne igralnice	33
5.5.3	Dostopnost in uporaba interneta	33
5.5.4	Internetne igre na srečo.....	33
5.5.5	Prihodnost iger na srečo	36
5.6	Omejitve	37
5.7	Prihodnje raziskave.....	37
	SKLEP	37
	LITERATURA IN VIRI.....	40
	PRILOGE	i

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Prikaz BP (v mio. evrov) in BDP (v mio. evrov) ter delež BP v BDP v obdobju 2002- 2009.....</i>	<i>30</i>
--	-----------

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Razlogi za neigranje iger na srečo preko spleta.....</i>	<i>34</i>
<i>Slika 2: Razlogi za igranje iger na srečo preko spleta.....</i>	<i>35</i>
<i>Slika 3: Razlogi za nadomestitev tradicionalnih iger na srečo s spletnimi igrami na srečo ..</i>	<i>36</i>

UVOD

Igre na srečo so od vedno bile in vedno bodo zanimiv in hkrati vznemirljiv del človeškega življenja. Ravno zaradi tega in vseh posledic (tako družbenih kot ekonomskih), ki jih igre na srečo prinašajo, so oblasti omenjeno področje opredelile kot državni monopol. V preteklosti so bile igre na srečo dostopne samo bogatejšemu sloju ljudi, v današnjem času pa so dostopne tudi širši množici.

Moda igralniške potrošnje se spreminja. Gibanja v ZDA in Evropi se od hazarda usmerjajo k igralniški zabavi za širši sloj prebivalstva. Od statičnega k živahnejši, večplastni ponudbi igralniško-zabaviščne dejavnosti, podprti z vrhunsko tehnologijo in kakovostno zabaviščno ponudbo. Zato se mora dejavnost z vlaganji v razvoj prilagajati spremembam in zahtevam povpraševanja (Lapanja, 2000, str. 7). Omenjena ponudba se zadnja leta širi tudi na področje internetnega igralništva, saj skušajo lastniki internetnih igralnic svojim strankam pričarati podobno vzdušje, kot je v navadnih igralnicah, kjer so ljudje fizično prisotni. Uporaba interneta je v zadnjih letih skokovito narasla ob današnjem hitrem tempu življenja. Kjer je veliko tekmovalnosti, imajo ljudje vedno manj časa za druženje oz. si ga niti nočejo vzeti, navajeni so, da imajo vsako informacijo na dosegu roke. Vse to je pripeljalo do tržne niše, ki so jo izkoristili lastniki internetnih igralnic.

Ravno predhodno omenjeni trendi in v zadnjih letih izrazito povečana promocija internetnih igralnic in stavnic so me pripeljali do pisanja diplomskega dela z naslovom »Igre na srečo na internetu in njihova prihodnost: analiza stanja v Sloveniji«. Že naslov sam po sebi pove, kaj bo namen in cilj, ki ga bom skušal prikazati s pisanjem diplomskega dela.

V ta namen sem diplomsko nalogo razdelil na 6 ključnih poglavij. Uvodu sledi razvoj igralništva skozi čas tako v svetu kakor v Sloveniji.

V drugem poglavju bom povedal nekaj splošnih dejstev o tradicionalnem in internetnem igralništvu, ju med seboj primerjal (prednosti, slabosti enega in drugega), opisal bom igre, ki se najpogosteje igrajo tako preko spleta kakor v živo, povedal bom katere so prednosti ter slabosti igranja posameznih iger v primeru igranja preko spleta ali v živo, poglavje pa bom zaključil s seznamom najpogostejših napak, ki jih delajo ljudje v primeru igranja iger na srečo preko interneta.

V tretjem poglavju bom podrobneje opisal zakonodajo na področju internetnega igralništva in med drugim tudi povedal, kako je le-ta urejena v nekaterih evropskih državah ter v Združenih državah Amerike.

V četrtem poglavju bom predstavil prihodnost iger na srečo na internetu, t.j. razvoj, gibanje cen delnic nekaterih internetnih ponudnikov iger na srečo, govoril bom o stroških

ustanovitve in varnosti. Za zaključek poglavja bom podal črno listo internetnih ponudnikov iger na srečo ter najpogostejše taktike, ki jih uporabljajo za privabljanje igralcev in za njihovo goljufanje.

V petem poglavju bom predstavil psihološki vidik igralca iger na srečo, nekaj besed bom namenil slovenski zasvojenosti z igrami na srečo in samemu zdravljenju te odvisnosti. Analiziral bom tudi prispevek panoge v bruto domači proizvod Slovenije, nekaj besed bom namenil pomenu internetnih iger na srečo za ponudnike internetnih storitev ter pomenu internetnih iger na srečo za njihove ponudnike.

V sklopu istega poglavja se bom lotil analize lastne ankete ter jo primerjal z drugima dvema raziskavama, poiskal bom podobnosti in razlike.

Diplomsko delo bom zaključil s sklepom, v katerem bom povzel bistvene ugotovitve, do katerih sem prišel s proučevanjem literature ter s pomočjo lastne raziskave.

1 IGRALNIŠTVO IN NJEGOV RAZVOJ SKOZI ČAS

»Vsi ljudje smo, vsaj do neke mere, *hazarderji*, saj se v življenju vedno znova srečujemo s tveganji tako v poslih, šolanju kot tudi v ljubezni« (Gradišnik, 1993, str. 14).

1.1 Razlaga pomena besedne zveze »igra na srečo«

Igre na srečo pomenijo poseben način razvedrila, kjer igralci stavijo na rezultat igre oz. dogodka, in to najpogosteje z denarjem. Takšne igre na srečo so: loterije, igre s kartami in kockami, stave na konjske dirke, boksanje in drugi športni dogodki. Dobitek je odvisen od sreče oz. naključja (čeprav igre zahtevajo tudi znanje, veščino in izkušnost), a prav tveganje ob možnem dobitku pomeni za marsikoga neustavljiv izziv. Ta strast lahko vodi v zasvojenost, ki jo primerjamo z zasvojenostjo z mamili. Negativne posledice igranja na srečo so lahko tudi finančno uničenje posameznika, njegove družine ipd. Nevarno pa je tudi, da dejavnost zaide pod vpliv organiziranega kriminala. Kot pozitivne lastnosti, ki jih imajo nekatere igre na srečo, pa lahko navedemo, da človeka mentalno razvijajo. Za igranje morajo imeti ljudje dober spomin in druge psihofizične sposobnosti. Neizpodbitno dejstvo je tudi, da igralništvo s svojimi dohodki skozi turizem spodbuja ekonomski razvoj in da so davki od igralništva precejšen dohodek za družbo (Deželak, 2002, str. 3).

1.2 Razvoj igralništva

Igre na srečo, pri katerih določi zmagovalca naključje, so stare skoraj toliko kot človeška civilizacija. Ljudje so namreč že od nekdaj poskušali predvidevati in napovedovati razne dogodke. Razne arheološke najdbe so dokaz za to, da se je z igrami na srečo ukvarjal že

jamski človek. Našli so jamske slike in kocki podobne predmete, ki so stari okoli 40.000 let. Okoli leta 2300 pr. n. št. so Kitajci iznašli igro na srečo, ki so jo igrali z opeko, 1100 let pozneje pa so se grški vojaki zabavali s kockami, čeprav je bilo kockanje v Grčiji prepovedano. Igralne kocke so našli tudi v Egiptu, Tebah, Indiji, Rimu, na Kitajskem in Japonskem. S prihodom barbarskih ljudstev in propadom Zahodnorimskega cesarstva so bile igre na srečo v Evropi močno omejene. Šele v srednjem veku se je kockanje ponovno uveljavilo kot kvartopirstvo, in sicer se je z Vzhoda širilo po vsem svetu, čeprav koran obsoja igre na srečo. Beseda hazard je namreč arabskega izvora (Hazen, 2009).

Organizirana igralniška ponudba, to so družabni prostori, namenjeni igri, je obstajala že v stari Grčiji. Najprej so bili ti prostori vezani na centre za sprostitvev in zdravstveno krepitev, namenjeni pa so bili predvsem premožnim slojem prebivalstva. S propadom starih kultur (Grki, Rimljani) je ta navada propadla. Prva novodobna igralnica je bila ustanovljena v Benetkah leta 1626. Kasneje so se igralnice ustanovljale še drugod po Evropi, na Daljnem vzhodu, v ZDA in na nekaterih otokih v Karibskem morju. Že leta 1873 je imela npr. igralnica v Monte Carlu povprečen dnevni obisk 1.500 igralcev. To obdobje imenujemo »La belle Epoque« (obdobje miru, razvoja in blagostanja). Zaradi prve svetovne vojne so se zaprle skoraj vse igralnice, večina od njih pa se po vojni ni več odprla (Eadington & Cornelius, 1999, str. 34).

Za celotno obdobje obstoja igralništva je torej značilno, da je oblast hotela imeti odločilen vpliv nad to dejavnostjo in pobirati deleže od zasluzka. Do loterij, ki so bile običajno v državnih rokah in katerih dobički so se usmerjali v družbene namene, je bila prizanesljivejša. Prav zato so se posebne igre na srečo pogosto odvijale v t.i. ilegalnih igralnicah. Da bi države omejile njihove negativne vplive, so postopoma legalizirale tudi to dejavnost. Uvajale so jo predvsem v velike turistične centre z namenom pospeševati turizem, gospodarski razvoj ipd. Igralništvo v svetu je najbolj zaživelo šele v zadnjih 30-ih letih v ZDA (tu se je začela množična legalizacija igralništva), kjer so se ob igralniški ponudbi usmerili tudi v ponudbo raznovrstne zabave. Nova »igralniško-zabaviščna« dejavnost je doživela pravi razcvet v Las Vegasu. Danes se igrajo igre na srečo predvsem v igralnicah, pomembne pa so tudi loterijske igre in športne stave (Eadington & Cornelius, 1999, str. 34).

1.3 Zgodovina iger na srečo v Sloveniji

Sodobno igralništvo v Sloveniji se je začelo z letom 1964, ko je bil odprt Casino Portorož, naslednje leto pa igralnica na Bledu. Namenjena sta bila predvsem turistom - tujim obiskovalcem, nizko obdavčeni dobički pa so se vlagali v razvoj turistične infrastrukture tega območja. Do velikih premikov je prišlo po letu 1984, ko je podjetje HIT iz Nove Gorice odprlo prvo igralnico Park ob italijanski meji. Sledila je izjemna rast tega podjetja s konceptom ameriške zabaviščno igralniške ponudbe. Tudi to podjetje je reinvestiralo visoke dobičke in odprlo še štiri igralnice (največja je bila igralnica Perla v Novi Gorici,

zgrajena leta 1993). Igralniška panoga je do leta 1994 za lastni razvoj namenila skoraj petino prihodkov, od takrat pa je ta dejavnost na slovenskem stagnirala. Tranzicijski in lastninski proces ni potekal tako, da bi dejavnost lahko izrabila tržne možnosti. Ob dejstvu, da ni posodabljala, dopolnjevala in širila svoje ponudbe, je izgubljala konkurenčno prednost in hkrati pridobivala veliko domačo in tujo konkurenco. Brez zakonskih omejitev je zraslo veliko število igralnih salonov. Ti za svoje poslovanje niso potrebovali licenc (Deželak, 2002, str. 13).

2 TRADICIONALNO IN INTERNETNO IGRALNIŠTVO

V današnjem svetu sta prisotni dve obliki iger na srečo: na eni strani imamo **tradicionalne** igralnice, na drugi pa **internetne** igralnice. V nadaljevanju diplomskega dela bom opisal obe obliki ter med seboj primerjal njune prednosti in slabosti.

2.1 Tradicionalno igralništvo

Pod pojmom »tradicionalno igralništvo« mislimo na tradicionalne igralnice, ki so fizično locirane in zahtevajo prisotnost igralca. Tradicionalno igralništvo se deli na tri podtipe iger, in sicer:

- igre na igralnih mizah (poker, blackjack...),
- igralne avtomate,
- igre s številčnim zaporedjem (bingo, ruleta).

Igranje v tradicionalnih igralnicah poteka tako, da ob vstopu igralec pretvori želeno vsoto denarja v igralne žetone, s katerimi nato sodeluje pri igrah, ki mu jih ponuja igralni salon. Pri igranju na igralnih avtomatih pa je možno igrati tako z igralnimi žetoni kot denarjem. V zadnjem času pa se je v igralnih salonih pojavil trend, da žetone v vedno večji meri nadomeščajo kartice, na katerih je zapisano dobroimetje gosta igralnega salona. Cilj tradicionalnih igralnic je, da obiskovalca zadržijo čim dlje, saj se s tem povečuje verjetnost, da bo obiskovalec izgubil večjo vsoto denarja, medtem ko pa ima obiskovalec ravno nasprotno in zmotno mišljenje. Misli, da dlje kot bo prisoten, večja bo verjetnost dobitka.

2.2 Internetno igralništvo

K razvoju internetnega igralništva je v veliki meri pripomogla množična uporaba interneta. Ljudem tako ni potrebno hoditi v tradicionalne igralnice, temveč se lahko zabavajo kar od doma. Edina pogoja sta, da so uporabniki internetnega igralništva računalniško pismeni, da je njihov računalnik priključen na internetno omrežje ter da ima tako programsko opremo, ki bo podprla celotno grafično podobo internetne igralnice. V internetnih igralnicah lahko igrajo skoraj vse igre, ki bi jih lahko igrali tudi v tradicionalnih igralnicah, poleg tega pa

lahko preko interneta igrajo tudi loterijo, športne stave itd. Igralec si z interneta prenese programsko opremo, ki je potrebna za delovanje spletne igralnice in že lahko začne z igranjem. Nevarnost, ki se lahko ob tem pojavi je, da je omenjena programska oprema lahko okužena z virusom, obstaja pa tudi nevarnost neizplačila dobitkov. Temu se izognejo tako, da igrajo samo pri preverjenih ponudnikih. Po drugi strani pa internetne igralnice omogočajo višje izplačilo dobitkov ter vstopni bonus, ko se ljudje registrirajo.

Internetno igralništvo je leta 2005 zabeležilo deseto leto svojega obstoja. Prvo internetno igralnico so odprli 18. avgusta 1995 (Interactive Casinos, Inc.), ponujala pa je 18 različnih iger (Manzin & Biloslavo, 2008, str. 96). Meseca maja 1998 se je število spletnih igralnic povzpelo že na 90, spletnih loterij je bilo 39. Strani, ki so ponujale bingo na internetu, je bilo 8 ter 53 spletnih strani, ki so ponujale športne stave. V nekaj letih so te številke še narasle, in sicer je bilo internetnih igralnic 250, internetnih loterij je bilo 64, število strani, ki so ponujale bingo na internetu je naraslo na 20, število internetnih strani, ki so ponujale športne stave, pa je naraslo na 139 (Wood & Williams, 2007b, str. 525). Sedanje število internetnih strani, ki ponujajo različne igre na srečo, se giblje okrog številke 2500. Število le-teh v zadnjem času eksponentno ne narašča več tako hitro kakor v preteklosti, saj prihaja do prevzemanja manjših internetnih igralnic s strani večjih.

2.3 Primerjava tradicionalnega in internetnega igralništva

Proces igranja iger na srečo na internetu se razlikuje od igranja v klasični igralnici. Oba načina imata svoje prednosti in slabosti. Slednje skušata oba v čim večji meri odpraviti, vendar je le-to odpravljanje lažje ponudnikom internetnega igralništva.

V nadaljevanju bom z opisom posameznih področij, ki zadevajo tradicionalno in internetno igralništvo, prikazal, katere so podobnosti in razlike ter prednosti in slabosti, tako z vidika ponudnika iger na srečo kot z vidika igralca iger na srečo (Cabot & Baleastra, 2005, str. 32).

- **Jezik:** internetni ponudniki iger na srečo omogočajo igralcu, da si sam izbere v katerem jeziku hoče igrati (omejijo se na svetovne jezike), medtem pa je v tradicionalnih igralnicah poslovanje načeloma le v enem oz. dveh jezikih (maternem ter angleškem). Tam, kjer se nahajajo igralnice v obmejnih območjih, si ponudniki skušajo pridobiti pozornost in zaupanje tudi z znanjem dodatnega tujega jezika, t.j. jezika sosednje države.
- **Valuta:** internetni ponudniki iger na srečo omogočajo plačevanje z različnimi valutami, odvisno od države, iz katere izhaja igralec. V klasičnih igralnicah pa se načeloma plačuje samo z eno valuto (valuto države, v kateri se nahaja igralnica), v obmejnih območjih je načeloma omogočeno plačevanje tudi z valuto sosednje države.

- **Plačilna sredstva:** internetni ponudniki iger na srečo omogočajo širši izbor plačilnih možnosti (večje število plačilnih kartic, PayPal itd.), medtem ko je v navadni igralnici ta izbor omejen samo na gotovino ter samo nekatere plačilne kartice.
- **Denar:** igralci, ki igrajo preko interneta, igrajo s pravim denarjem (denarja jim ni potrebno zamenjati za igralne žetone), igralci v tradicionalnem kazinoju pa morajo ob vstopu zamenjati denar za igralne žetone oz. se jim zahtevani znesek naloži na kartico, ki nadomešča igralne žetone.
- **Pravila oblačenja oz. t.i. »Dress code«:** pri igranju preko interneta smo lahko oblečeni v karkoli, saj nas nihče izmed ostalih igralcev ne vidi. Pri obisku klasične igralnice pa velja ravno obratno – pravila oblačenja so prisotna, saj igralnice na ta način skrbijo za svoj ugled. Goste, ki niso primerno oblečeni, odslovijo.
- **Možnost brezplačnega igranja:** internetni ponudniki iger na srečo omogočajo bodočim strankam brezplačen preizkus, s pomočjo katerega le-ti ugotovijo, ali jim izbrani ponudnik ustreza. Te možnosti v klasičnih igralnicah skorajda ni (razen v redkih primerih), saj so ob tem prisotni veliki stroški.
- **Izbira iger:** če igramo preko interneta, lahko izbiramo med mnogimi igrami na srečo, saj je ponudba iger odvisna samo od nakupa programske opreme ponudnika, ki pa je neprimerljivo cenejša od nakupa novih avtomatov, ki ga mora opraviti klasična igralnica, v kolikor želi razširiti svojo ponudbo iger.
- **Spremljajoči stroški:** prireditelji internetnih iger na srečo imajo samo stroške, ki so povezani s stroški interneta. Poslovodstvo tradicionalnega ponudnika iger na srečo pa ima višje spremljajoče stroške, saj svoje najboljše stranke na svoje stroške pripeljejo v kazino, ponudijo jim hrano in pijačo ter namestitvev.
- **Pomoč igralcem:** v kolikor potrebujejo igralci pri igranju na srečo preko interneta kakršnekoli informacije v povezavi, bodisi s pravili igranja bodisi s tehnikami igranja, lahko preko telefona, faksa ali elektronske pošte kontaktirajo ponudnika le-teh. V klasičnih kazinojih načeloma ne razlagajo pravil igranja posamezne igre, saj od svojih strank pričakujejo, da bodo z njimi že seznanjene. Vse je odvisno od dobre volje zaposlenih.
- **Zasebnost:** internetne igralnice nudijo 100% anonimnost pred drugimi igralci. Svojo identiteto je potrebno razkriti le ob registraciji, saj je potrebno zadostiti zakonskim zahtevam. V klasičnih igralnicah ni nobene zasebnosti, saj so gosti pod nenehnim nadzorom kamer, poleg tega pa se je ob vstopu treba identificirati z osebnim dokumentom.
- **Moteči faktorji:** ob igranju iger na srečo preko interneta jih skoraj ni – moteč je lahko le zvok računalnika ter zvočni efekti, ki so prisotni ob igranju (le-te se lahko tudi izklopi). V kolikor igramo v tradicionalni igralnici je motečih faktorjev več: hrup, ki nastane zaradi ostalih gostov in zaposlenih, hrup, ki ga povzročajo aparati, na katerih ljudje poizkušajo svojo srečo, glasba, ki je prisotna v igralnem salonu itd.
- **Ambient:** internetni ponudniki iger na srečo skušajo s pomočjo nove tehnologije (zvočni in vidni efekti), svojim gostom pričarati podobno vzdušje, kot je v

tradicionalni igralnici, igralec pa se lahko sprosti, saj ni prisotna takšna tekmovalnost kot v tradicionalnem kazinoju, kjer je povrh vsega še velik hrup.

- **Dostopnost:** do ponudnikov internetnega igralništva lahko igralci dostopajo 24 ur na dan, 365 dni na leto, kjerkoli po svetu, kjer imamo povezavo z internetom. V klasičnih igralnicah lahko preizkušamo srečo samo ob uradnih urah.
- **Operativni stroški:** so pri internetnih ponudnikih iger na srečo nižji kot pri tradicionalnih ponudnikih iger na srečo. To pa zato, ker pri internetnem igralništvu ne potrebujejo takega števila zaposlenih kot v klasičnem kazinoju, stroški opreme ravno tako niso tako visoki.
- **Izplačila:** internetne igralnice zaradi manjših obratovalnih stroškov omogočajo višje izplačilo dobitkov, kot je v klasični igralnici, saj imajo nižje igralne provizije.
- **Varnost:** za igralce, ki igrajo internetne igre na srečo, je največja nevarnost, da ne bodo dobili izplačanega dobitka, medtem ko tej nevarnosti igralci v klasičnem kazinoju niso izpostavljeni. Izpostavljeni pa so nevarnosti, da jih ob zapustitvi kazinoja nekdo oropa.
- **Diskriminacija:** med igranjem na internetu ne more priti do diskriminacije na podlagi kupne moči, spola, starosti, rase itd. V primeru navadnega kazinoja pa so bogatejši gostje načeloma bolj privilegirani.
- **Kakovost igre:** pri internetnem igranju obstaja nevarnost izpada električne energije, ki lahko pripelje do izgube podatkov. Takšnim situacijam se pri internetnih ponudnikih iger na srečo skušajo izogniti tako, da z ustreznimi programi shranjujejo podatke o igrah. Na kakovost vpliva tudi internetna povezava, ki mora biti ustrezno hitra, saj v nasprotnem primeru prihaja do prekinitve povezave. Klasične igre na srečo so tu v prednosti v primerjavi z internetnimi igrami na srečo, saj imajo v primeru izpada električne energije vse naprave, ki za svoje delovanje uporabljajo električno, rezervni dovod energije, tako da se lahko v tem primeru igra nadaljuje brez težav.
- **Zaupanje:** glede na to, da je internetno igralništvo relativno nova zadeva, je večina ljudi skeptična glede varnosti, zlorabe osebnih podatkov ipd. Pri klasičnih igralnicah teh problemov ni, saj so prisotne že zelo dolgo, in ljudje imajo zaupanje vanje. Vedo, da bodo dobili izplačane dobitke, pa tudi zakonodaja je bolj dorečena kakor pri internetnem igralništvu.

2.4 Opis iger

Ruleta: pri ruleti igralci stavijo proti igralnici. Glavni del igre je kroglica, ki kroži po vrtečem se cilindru, v katerem je 37 predalčkov za številke od 1 do 36 in ničla. Igralci morajo staviti na zelena polja, preden se kroglica zavrti. Dobitek igralca je odvisen od njegove stave in od tega, v katerem predalčku se bo ustavila kroglica (Regoršek, 2006, str. 12).

Slot naprave: pri tej igri se na vrtečem kolutu vrtijo razni simboli. Bistvo igre je zbrati oz. zadeti čim več določenih kombinacij simbolov. Dobitek je odvisen od velikosti stave in od vrednosti posameznega simbola (Regoršek, 2006, str. 12).

Blackjack: pri tej igri igralci igrajo proti dilerju. Cilj igre je povleči toliko kart, da se vsota kart čim bolj približa številu 21 ali ga celo doseže, ne da bi ga preseгла. Če je vsota prvih dveh kart enaka 21, imamo blackjacka. Dobitek dobimo, kadar je vsota naših kart bližje številu 21 kakor dilerjeva vsota. Višina dobitka je odvisna od velikosti stave in od tega, kakšna je naša vsota kart proti dilerjevi (Regoršek, 2006, str. 12).

Poker: je najbolj priljubljena igra s kartami. V tej igri lahko igrajo igralci med seboj ali proti dilerju, cilj pa je sestaviti čim boljšo kombinacijo kart. Slabost pri internetnem pokru je igranje z več igralci, kajti takrat se lahko igralci med seboj povežejo in igrajo proti osamljenemu igralcu. To je že pripeljalo do tega, da veliko igralnic ne ponuja več možnosti igranja med seboj, temveč le proti dilerju (Regoršek, 2006, str. 12).

Loterije: so oblika igralništva, pri kateri igralec z nakupom srečke oz. številki kupi »lot« oz. neko verjetnost, da bo zadel nagrado. Bistvo igre je zadeti čim večje število številki, ki jih izžreba operater loterije. Internetne loterije so razmeroma redke, čeprav obstajajo tudi države (Finska, Lichenstein), kjer take loterije upravlja država (Cabot & Baleastra, 2005, str. 35)

Bingo: je igra na srečo, pri kateri mora igralec čim prej zapolniti neko kombinacijo številki. Številke izžreba operater, podobno kot pri loteriji. Igralci označujejo izžrebane številke in prvi, ki zadene zmagovito kombinacijo, zadene bingo (Cabot & Baleastra, 2005, str. 35).

Stave: največkrat se pojavljajo razne športne stave na različne dogodke, kot so konjske dirke, boks, nogometne tekme, košarka ipd. V primeru internetnih igralnic obstajata dve vrsti stav. V prvem primeru igralnica razpiše stave oz. športne dogodke, na katere stavijo igralci, v drugem pa stavnice organizirajo stave med posameznimi stavci. Dobiček stavnic predstavlja pobrana provizija. To je oblika igralništva, ki ji ljudje najbolj zaupajo, saj bolj zaupajo rezultatom tekme kot pa naključju (Cabot & Baleastra, 2005, str. 37).

2.5 Prednosti in slabosti posameznih iger v primeru igranja preko interneta ali v živo

V enem izmed predhodnih delov diplomske naloge sem že opisal razlike med tradicionalnim in internetnim igralništvom. V nadaljevanju pa bom zgoraj omenjeno apliciral na konkretne primere za nekatere izmed iger.

Craps (ameriška igra z dvema kockama): za to igro je značilno, da ima v primeru igranja v tradicionalnem kazinoju ene izmed najbolj kričečih in razgrajaških igralcev. Glede na to,

da je pri tej igri potrebno staviti za oz. proti tistemu, ki meče kocke, se med igralci pojavi neke vrste prijateljstvo, ki ga v primeru igranja preko interneta ni. Igranje preko interneta naenkrat postane mirno in brez motečih faktorjev, poleg tega pa igralec v tem primeru nima nobenih možnosti, da bi kakorkoli vplival na obračanje kocke. Prednost igranja preko interneta pa je v tem, da je igra hitrejša in se igralcu ni potrebno obremenjevati z ostalimi udeleženci.

Blackjack: v primeru igranja v živo je pri tej igri delitelju kart s pomočjo rok potrebno znati signalizirati, kaj hočemo od njega, s krenjo rok se tudi pokaže, kdaj si lahko le-ta vzame napitnino. V primeru igranja v živo lahko tudi štejemo in sledimo karte, kar v primeru igranja preko interneta ni mogoče. V primeru igranja preko interneta pa je igra lahko hitrejša, saj se karte delijo avtomatično, pa tudi napitnine ni potrebno dajati nikomur.

Slot naprave: v tradicionalnih kazinojih so igre na slot napravah najbolj popularne. Zvonjenje, piskanje ter ostali vizuelni in zvočni efekti so za precejšnje število ljudi zelo očarljivi in lahko povzročijo odvisnost. Slaba stran slot naprav, ki so postavljene v tradicionalnih kazinojih, pa je njihovo omejeno število. V primeru, da so vse naprave zasedene, je potrebno počakati v vrsti. Problem se pojavi tudi, ker so določeni ljudje navajeni na prav določeno slot napravo in hočejo igrati samo na njej, poleg tega pa so v kazinojih tudi nekatere naprave, na katerih večkrat padejo visoki dobitki in so posledično le-te bolj zasedene. V primeru, da se odločimo za internetno verzijo slot naprav, predhodno opisanih problemov nimamo, saj je, ne glede na število ljudi, omogočen neprekinjen dostop do omenjenih naprav.

Poker: nekateri ljudje si ne morejo predstavljati, kako je igrati poker preko interneta. V kolikor igramo poker v tradicionalnem kazinoju, lahko namreč vidimo in slišimo našega nasprotnika. Na podlagi njihovega vedenja lahko sklepamo, kakšne karte držijo v rokah ter kakšna bo njihova naslednja poteza. Pri igranju pokra v internetni igralnici kaj takega ni možno. Možnost, ki nam je v tem primeru dana, pa je uporaba programske opreme, ki nam omogoča shranjevanje potez naših nasprotnikov, s kakšnimi kartami razpolagajo itd. Pri igranju pokra preko interneta pa lahko igramo hkrati na več mizah ter tako morebiti še povečamo svoje dobitke.

2.6 Najpogostejše napake, ki jih delajo ljudje pri igranju iger na srečo preko interneta

Za nekatere ljudi je značilno, da velikokrat sprejmejo kake odločitve, ne da bi prej pomislili na posledice, ki so lahko v nekaterih primerih napačne in usodne ter lahko pomembno vplivajo na naše nadaljnje življenje. Do takih posledic lahko pride tudi v primeru iger na srečo. Zato bom v tem delu diplomske naloge opisal deset najpogostejših napak, ki jih počnejo ljudje pri igranju iger na srečo preko interneta (3C Gaming, 2009).

- **Nepoznavanje pravil:** preden vložimo denar v katerokoli igro, je potrebno preučiti pravila te igre. V kolikor tega ne naredimo, pride do neumnih napak, ki imajo navadno za posledico tudi finančne težave.
- **Igranje v stanju omamljenosti:** kozarec ali dva alkoholne pijače lahko povzročijo lagoden občutek, toda hazardiranje v stanju opitosti ali pod vplivom drog je nespametno, saj v tem primeru človek ni sposoben razločiti oz. ugotoviti, kdaj se je verjetnost obrnila proti njemu.
- **Velike stave na neznanih spletnih mestih:** v takih primerih je potrebno igrati brez denarja oz. za minimalne vložke, vse dokler 100 % ne zaupamo izbranemu internetnemu ponudniku.
- **Stavimo več kot si lahko privoščimo da izgubimo:** večasih ljudje v želji, da bi nadoknadili izgube, zastavijo vse svoje prihranke in celo hišo. Obupanost ni nikoli dobrodošla, zato si je pred odločitvijo za igranje potrebno postaviti meje, do katerih si lahko privoščimo morebitno izgubo.
- **Hitenje:** osnovno pravilo pri igrah na srečo preko interneta je, da ni potrebe po hitenju in zaletavanju. Pred sprejemom odločitve si je potrebno vzeti čas in oceniti situacijo. Ljudje, proti katerim igramo, nas opazujejo, kako reagiramo v posamezni situaciji. V kolikor z našo odločitvijo hitimo, lahko sprejmemo napačno odločitev in prepustimo zmago nasprotniku.
- **Preskakovanje iz ene igre na drugo:** igranje več različnih iger v enem dnevu nas lahko zbega, zmanjša našo koncentracijo in na podlagi vsega tega lahko naredimo napako pri odločitvi, ki je drugače ne bi naredili.
- **Sprejemanje dobitka ali izgube na osebni ravni:** v primeru izgube stave se to velikokrat ne odraža na osebnosti posameznika. V kolikor pa posameznik stavo dobi, pa velja ravno nasprotno: misli, da je sreča končno na njegovi strani, ter naenkrat stavi veliko količino denarja. Zato je najbolje pristopiti k hazardu s čistimi mislimi.
- **Velike stave:** pri igrah na srečo je veliko odvisno od predrznosti, zato si je potrebno že pred pričetkom igranja določiti meje, do katerih smo pripravljeni igrati oz. tvegati, in se jih striktno držati.
- **Večurno igranje posamezne igre:** pri igrah, ki temeljijo na tem, da je potrebno ob njih razmišljati in sprejemati odločitve, je zelo težko obdržati visok nivo koncentracije, saj ob tem človek postane utrujen ter začne posledično delati nesmiselne napake v presoji. Zaradi tega si je potrebno vzeti redne odmori, da se na ta način povrne energija.
- **Zanašanje na nasvete ljudi, ki nas obkrožajo:** potrebno se je zavedati, da je denar naš in da so ljudje veliko bolj brezbrizni, v kolikor ni v igri njihov denar, in posledično z njihove strani dobimo nasvete, ki niso racionalni.

Poleg tega se v internetnih igralnicah ob res izkušenih igralcih, ki imajo za seboj že ure in ure igranja, pojavljajo tudi začetniki ali t.i. »ovčice«, ki so v internetnih igralnicah najbolj zaželeni, saj se izkušeni igralci zavedajo, da bodo na njih največ in najlažje zaslužili.

Izkušeni igralci jih prepoznajo takoj in spremljajo vsako njihovo potezo ter izkoristijo vsako ponujeno priložnost za zaslužek. Posledično lahko »ovčice« zelo hitro ostanejo brez zajetnega kupčka denarja (Deutsch, 2011, str. 92).

3 ZAKONODAJA

Glede na to, da so igre na srečo zelo občutljivo področje, so reguliranje tega področja države vzele pod svoje okrilje. Z reguliranjem države poskrbijo, da ne pride do zlorab na omenjenem področju, pod kontrolo imajo število igralnic, saj gospodarska družba lahko odpre igralnico samo v primeru, ko ji država podeli koncesijo. Država mora hkrati tudi skrbeti, da v igralnicah in ustanovah, ki jim podeli koncesijo, ne pride do pranja denarja, saj se le-to pogosto dogaja.

3.1 Evropska zakonodaja za internetno igralništvo

Države Evropske unije imajo zelo različno zakonodajo o igrah na srečo. Kljub siceršnjemu usklajevanju zakonodaj držav članic ostaja področje iger na srečo skoraj v celoti prepuščeno odločitvi posameznih držav članic. Tako je novembra 2006 odločil Evropski parlament s sprejetjem »Direktive o storitvah na notranjem trgu«. Nekatere države so sprejele zakonodajo, ki zadeva internetno igralništvo, tiste, ki pa tega niso še sprejele, pa uporabljajo zakonodajo tradicionalnih igralnic. Ravno zaradi te neenotnosti med posameznimi državami članicami Evropske unije v bližnji prihodnosti ne moremo pričakovati, da bi vse države imele enotno zakonodajo glede internetnih iger na srečo.

3.1.1 Gaming Regulators European Forum (GREF)

Da bi evropske države dosegle nek skupen okvir, znotraj katerega bi delovala dejavnost spletnega igralništva, so maja 1998 na konferenci evropskih igralniških regulatorjev v Helsinkih sprejeli 12 smernic, po katerih naj se ravnaajo države, članice združenja. Te smernice so (Petrič, 2005, str. 65-66):

- uveljavljanje visokih standardov nadzora,
- učinkovito nadzorovanje s strani jurisdikcije,
- operaterji ne smejo goljufati ali zavajati igralca,
- preprečevati se mora pranje denarja,
- zagotavljanje varnosti igralčevega denarja,
- uspešno zagotavljanje nadzora nad mladoletniki,
- ustrezna pravila o kreditiranju,
- razdelana pravila o oglaševanju,
- zagotavljanje igralčeve zasebnosti,
- zagotavljanje varnosti prenosa podatkov,

- poštena programska oprema za generator naključnih števil,
- učinkovita pomoč in svetovanje kompulzivnim igralcem.

GRAF se ukvarja z reguliranjem igralniške dejavnosti v celoti (internetno igralništvo, stave, loterije), in sicer tako, da daje državam članicam možnost urejanja področja glede na lastne socialne, kulturne in ekonomske značilnosti. To pomeni, da je stvar notranje politike posamezne države, ali bo dovolila internetno igralništvo, in v kakšni obliki, ter tudi vse druge oblike iger na srečo. Vsaka država mora spoštovati voljo in pravice ostalih držav članic GRAF-a.

3.2 Zakonodaja o spletnih igrah na srečo po posameznih državah

3.2.1 Slovenija

Prvotni **Zakon o igrah na srečo** (v nadaljevanju ZIS) je bil v Sloveniji sprejet 19. maja 1995 (Uradni list Republike Slovenije 27/95). Poslanci državnega zbora so leta 2001, 2003 in 2010 sprejeli še novele ZIS. S tem ZIS si je država pridržala pravico, da regulira ponudbo na področju iger na srečo, saj je omenjeno področje izjemno občutljivo, tako s strani ponudnikov kot s strani povpraševalcev.

Zakon o igrah na srečo (Ur.l. RS, št. 14/2011-UPB3) definira igre na srečo kot igre, pri katerih imajo udeleženci za plačilo določenega zneska enake možnosti zadeti dobitke, izid igre pa je izključno, ali pretežno odvisen od naključja ali kakšnega negotovega dogodka. Zakon razlikuje med **klasičnimi** igrami na srečo in **posebnimi** igrami na srečo.

Med klasične igre na srečo ZIS uvršča:

- številčne loterije,
- loterije s trenutno znanim dobitkom,
- kviz loterije,
- tombole,
- loto,
- športne napovedi,
- športne stave,
- srečelovi,
- druge podobne igre.

ZIS določa, da na območju Republike Slovenije omenjene igre na srečo trajno prirejata največ dva prireditelja: Loterija Slovenije d.d. ter Športna loterija d.d.

Posebne igre na srečo pa so igre, ki jih igrajo igralci proti igralnici ali drug proti drugemu na posebnih igralnih mizah s kroglicami, kockami, kartami, na igralnih panojih ali na igralnih avtomatih ter stave in druge podobne igre v skladu z mednarodnimi standardi.

Med posebne igre na srečo ZIS uvršča:

- igre, ki jih igralci igrajo drug proti drugemu (chemin de fer, poker),
- igre s kroglico (francoska ruleta, ameriška ruleta, bouille),
- igre z igralnimi kartami, ki se igrajo proti igralnici (black jack, punto banco, mini punto, caribbean poker, 30/40, red dog),
- igre s kockami (craps, tai sai),
- igre na igralnih panojih (bingo, keno, big wheel, toto),
- igre na igralnih avtomatih,
- stave.

Posebne igre na srečo se lahko prirejajo le v igralnicah, vendar ZIS hkrati določa, da se lahko posebne igre na srečo (z izjemo stav) prirejajo tudi po internetu oz. drugih telekomunikacijskih sredstvih.

Glede posebnih iger na srečo ZIS določa, da lahko vlada dodeli največ 15 koncesij za prirejanje omenjenih iger na srečo v igralnicah in 45 koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnih salonih.

3. člen ZIS določa, da je prirejanje iger na srečo izključna pravica Republike Slovenije in da se igre na srečo lahko prirejajo le na podlagi dovoljenja oz. koncesije pristojnega organa.

3.a člen omenjenega zakona pa določa, da je prirejanje iger na srečo preko interneta oz. drugih telekomunikacijskih sredstev dovoljeno le gospodarskim družbam, ki pridobijo koncesijo za trajno prirejanje klasičnih iger na srečo ali koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnicah, in sicer le tisto spletno igro na srečo, ki se določi v koncesijski pogodbi, ki jo skleneta koncesionar in minister, pristojen za finance. Nadalje isti člen ZIS pravi, da morajo gospodarske družbe, ki pridobijo pravico do prirejanja iger na srečo preko interneta oz. drugih telekomunikacijskih sredstev, informacijski sistem, na katerem prirejajo igre na srečo preko interneta, povezati v informacijski sistem nadzornega organa in nadzornemu organu zagotoviti bralni dostop do aplikacij podatkov in sistemskih zapisov.

V tem členu je zapisano tudi, da je udeležba pri internetnih igrah na srečo dovoljena samo osebam, starim najmanj 18 let.

V Sloveniji imajo dovoljenja za prirejanje internetnih iger na srečo slovenskim potrošnikom Loterija Slovenija, Športna loterija ter družba HIT d.d. Med zanimivejše vsekakor sodi Hitova spletna igralnica, ki igralcem poleg izvrstne grafike ponuja tudi odlično igralniško vzdušje, tako da igralec dobi občutek, kakor da je v pravi igralnici. V omenjeni igralnici ponujajo igre s kartami, ruleto, igralne avtomate itd. (Deutsch, 2011, str. 92).

3.2.2 Italija

Internetne igre na srečo so v Italiji dovoljene od leta 2006. Tega leta je Italija odločno nastopila proti tujim ponudnikom internetnih iger na srečo, ki nimajo dovoljenja za prirejanje iger na srečo v Italiji. Z blokado je preprečila dostop do njihovih spletnih strani iz italijanskega internetnega omrežja, nato pa razpisala in dodelila koncesije za prirejanje internetnih iger na srečo v Italiji, ki so še na voljo, saj njihovo število ni omejeno (Vlada Republike Slovenije, 2010, str. 22).

Italijanski trg internetnega igralništva je trenutno največji v Evropi, ki zadnja leta konstantno raste. Leta 2009 je znašal EUR 3,4 milijarde, v letu 2010 pa je zrasel na EUR 4,8 milijard (Prlek, 2011).

3.2.3 Danska

Danske oblasti so se ravno tako odločile, da bodo, po vzoru Irske in Francije, poskušale narediti red na domačem internetnem igralniškem trgu z uvedbo državnih licenc. Ravno zato so sprejele zakon, ki je začel veljati s 1. junijem 2010, vendar je imel ta zakon eno posebnost: do 1. januarja 2011 je lahko na njihovem trgu delovala le državna internetna igralnica Danske Spil, ki je na ta način imela pol leta časa, da je utrdila svoj položaj na domačem trgu kot največji ponudnik tovrstnih storitev (PN Staff, 2010d).

3.2.4 Norveška

S 1. junijem 2010 je tudi na Norveškem začel veljati novi zakon o prirejanju internetnih iger na srečo. Zakon prepoveduje vse finančne transakcije, v katere so vpletene tudi igralnice brez državne licence za delovanje. Brez tovrstne licence pa na norveškem trgu tako ali tako ne sme delovati noben ponudnik spletnih iger na srečo.

S tem zakonom se niso hoteli zoperstaviti le proti ponudnikom internetnih iger na srečo, temveč so želeli od sodelovanja pri tem početju odvrniti tudi vse finančne institucije, ki so do sedaj omogočale Norvežanom, da so svoja sredstva prenašali tudi v internetne igralnice in poker sobe, ki so, kljub temu da se niso nahajale na Norveškem, vseeno poslovale na tem trgu, a seveda brez ustrezne državne licence (Tilc, 2010).

3.2.5 Češka

Ena od držav v naši sosesčini ki se je resno spogledovala s prepovedjo internetnega igralništva, je bila do nedavnega Češka. Zaradi neurejene zakonodaje in številnih podjetij, ki so želela izkoristiti potencial tega trga, bi kmalu prišlo do popolne blokade internetnega igralništva v tej državi, a so se temu izognili s sprejetjem nekaj novih zakonov, ki bodo sedaj urejali to področje.

Dovoljenje za opravljanje svoje dejavnosti je prejelo pet čeških podjetij. Češka se tako lahko pohvali z najnovejšo in eno izmed najrestriktivnejših zakonodaj na tem področju, ki sicer omejuje nekatere svoboščine igralcev, a dolgoročno ureja situacijo. Konec je prostega ustvarjanja več računov in prenašanja denarja z enega na drugega, saj se mora sedaj vsakdo, ki želi odpreti račun v internetni igralnici, sprehoditi do stavnega okenca, kjer izpolni prave obrazce, potrdi svojo istovetnost z osebnim dokumentom, in šele nato mu je omogočena igra preko spleta. Malce pretirano – morda res, a so s temi ukrepi Čehi res pospravili pred svojim pragom ter se izognili vsem morebitnim nevšečnostim, ki bi jih lahko imeli na področju internetnega igralništva (Tilc, 2009).

3.2.6 Francija

Francija je imela zelo protekcionistično politiko glede prirejanja internetnih iger na srečo. Vsi operaterji so bili v državni lasti, francoska zakonodaja pa je onemogočala privatnim in tujim ponudnikom iger na srečo, da bi pridobili licence ter posledično dovoljenje za prirejanje iger na srečo.

Francoski parlament je leta 2010 sprejel novo zakonodajo na tem področju, ki dovoljuje vstop na trg tudi tujim internetnim ponudnikom iger na srečo. Tuja podjetja morajo zaprositi za posebno državno licenco, ki jim omogoča delovanje, s sprejetjem le-te pa se zavežejo, da bodo plačevali davke in spoštovali vsa pravila, ki jih narekujejo oblasti. Trenutno ima licenco za ponujanje internetnih iger na srečo 20 ponudnikov, ki ponujajo igranje pokra, športne stave ter stave na konjske dirke (PN Staff, 2010c).

Kot zanimivost naj omenim še to, da so prihodki internetnih ponudnikov iger na srečo leta 2008 (ko sta na trgu delovala le državna PMU ter La Française des jeux) znašali EUR 800 milijonov (PN Staff, 2010c).

3.2.7 Nemčija

V Nemčiji ravno tako velja, da ima država monopol nad prirejanjem internetnih iger na srečo. Zakon, ki je stopil v veljavo s 1. januarjem 2008 in ga je sprejelo vseh 16 nemških pokrajin, prepoveduje vse igre na srečo, mešetarsvo, stave in stavnice preko interneta, poker igralnice, online poker, še posebej pa stave v okviru tujih družb. Poleg tega je v ta

zakon vključena tudi prepoved vsakršnega spletnega marketinga, ki se nanaša na katerokoli obliko internetnega igranja na srečo. Eno od pravil celo dovoljuje nemški vladi, da ukaže *Internet Service Providerju*, da prepreči dostop določenim internetnim stranem, ki nudijo online igre na srečo, ali da blokira prenos denarja na te strani. Prepoved je utemeljena z visokimi tveganji za patološko in problematično igranje, ki izhajajo iz posebnosti internetnih iger v primerjavi z igrami na fizični lokaciji (Pokernews, 2008).

3.2.8 Velika Britanija

V Veliki Britaniji je bil 7. aprila 2005 sprejet zakon, imenovan »The Gambling Act 2005«, ki je prinesel pomembne spremembe na področju internetnega igralništva. Davki povezani z internetnim igralništvom so v Veliki Britaniji višji kot drugje, vendar to podjetjem, ki delujejo v omenjeni državi, prinaša nekatere prednosti, kot so delovanje v stabilnem političnem okolju, zanesljivo komunikacijsko infrastrukturo, veliko izbiro strokovnjakov ter zakonodajo, ki v očeh investitorjev ter njihovih strank vzbuja zaupanje.

Trije osnovni nameni omenjenega zakona so preprečitev kriminala, ki se pojavlja v zvezi z igrami na srečo, zagotavljanje poštenega in transparentnega igralništva ter zaščita otrok in ostalih ranljivih oseb pred škodljivimi vplivi igralništva (Gambling Commission, 2005).

Najpomembnejše novosti in spremembe, ki jih prinaša zakon so:

- Spremembe pri športnih stavah s ciljem izboljšati zanesljivost: pri tem gre za ukinitve vseh stav, ki niso neposredno povezane z rezultatom, kot npr. kateri igralec bo prvi prejel rumeni karton. Komisija (*Gambling Commission*) trdi, da se je število prevar pri stavah na omenjeno in podobne zadeve povečalo.
- Preprečitev vstopa mladoletnim osebam: internetna stran, ki ponuja igre na srečo, mora omogočati programske filtre, namenjene nadzoru in preverjanju plačilnih kartic.
- Kazinoji ter organizatorji binga morajo stranke opozarjati, da si po določenem času privoščijo premor, obveščati jih morajo o času, preživetem v igralnici, ter o porabljeni vsoti denarja.
- V kolikor igralec kaže znake zasvojenosti, morajo kazinoji odstraniti igralca iz igre.
- Organizatorji iger na srečo morajo plačevati oglase, ki opozarjajo o škodljivih učinkih igralništva.
- Ponudniki internetnega igralništva morajo na svojih uradnih straneh ponuditi informacije o odgovornem igranju iger na srečo ter informacije o pomoči zasvojencem.
- Vsi internetni ponudniki iger na srečo morajo na svojih spletnih straneh objavljati podatke o odstotku izplačil, pravilih igre, verjetnosti ter vsoti, ki jo prejme igralnica od ene stave itd.

3.2.9 Nizozemska

Na Nizozemskem so v preteklih letih potekale priprave, da bi državni Casino Holland, ki ima monopol za prirejanje iger na srečo v igralnicah, dobil tudi licenco za prirejanje internetnih iger, in sicer za poskusno dobo dveh let. Nizozemski parlament je leta 2009 zavrnil ta zakonodajni predlog (Vlada Republike Slovenije, 2010, str. 22).

Vendar naj bi v prihodnosti tudi na tem področju prišlo do novosti. Razlog za to je dodaten zaslužek, ki bi ga država lahko pobrala prek pobiranja davkov, tako od ponudnikov kot tudi od svojih državljanov. Pri tem zaenkrat krožijo številke, ki se gibljejo okoli 270 milijonov evrov (PN Staff, 2010e).

3.2.10 Belgija

V Belgiji do nedavnega sploh ni obstajala možnost, da bi ponudniki internetnih iger na srečo za svoj sedež izbrali to državo. Na podlagi novega zakona pa bodo v Belgiji lahko delovala samo podjetja, ki bodo pridobila državno koncesijo, poleg tega pa bodo morala strežnike preseliti v Belgijo. V nasprotnem primeru koncesije ne bodo dobili (PN Staff, 2010a).

3.2.11 Irska

Irska se je ravno tako odločila, da bo področje internetnega igralništva uredila s podeljevanjem licenc. Vendar za licence ni potrebno zaprositi vsem, saj so iz sistema izvzeta podjetja oz. ponudniki, ki imajo svoj sedež ali podružnico na Irskem. Na ta način so želeli vzpodbuditi lokalno igralniško industrijo (PN Staff, 2010b).

3.2.12 Združene države Amerike

Internetne igre na srečo v ZDA sicer niso prepovedane, je pa od leta 2006 prepovedan prenos sredstev s finančnih ustanov na internetne igralniške strani; zakon prepoveduje nakazovanje denarja, plačevanje s kreditno kartico ali uporabo drugih plačilnih sistemov za posredovanje denarja spletnim igralnicam.

28. julija 2010 je kongresni finančni odbor presenetljivo odobril predlog zakona, s katerim so naredili prvi korak k legalizaciji internetnega igralništva in z njim povezanih dejavnosti (nakazovanje denarja ipd.). Vendar je kmalu sledil hladen tuš, saj je pravosodno ministrstvo aprila 2011 izdalo obtožnice proti enajstim lastnikom treh najpriljubljenejših poker internetnih strani (PokerStars, Full Tilt Poker ter Absolute Poker). Obtoženi so, da so z goljufijo preslepili Viso, MasterCard in ostale ponudnike sistemov plačevanja, da so izvrševali nakazila ameriških uporabnikov (Župevc, 2011).

Mnogi domnevajo, da se je zaradi te afere zelo zmanjšala možnost legalizacije internetnega igralništva v ZDA.

4 PRIHODNOST IGER NA SREČO NA INTERNETU

4.1 Ponudniki iger na srečo in finančni vidiki panoge

Internet je nedvomno prvi medij tega tisočletja in s pravo idejo in nekaj sreče lahko ljudje z njegovo pomočjo pridejo do velikega bogastva. To so zaslutili tudi ponudniki internetnih iger na srečo, ki so se razširili kot gobe po dežju in vsak si skuša odtrgati svoj del pogače.

Velika Britanija je s spremembo zakonodaje na področju internetnega igralništva naredila dober posel, saj je s tem povzročila povečano zaupanje igralcev internetnih iger na srečo, obenem pa so s tem zakonom povečali družbeno odgovorno ravnanje internetnih ponudnikov. Poleg tega pa so seveda še povečali svoje davčne prihodke, saj imajo enega izmed višjih davkov v povezavi z internetnim igralništvom. Delnice nekaterih izmed internetnih ponudnikov iger na srečo kotirajo tudi na londonski borzi, nekaj besed o gibanju cen njihovih delnic pa bom podal v nadaljevanju.

Dokler je bilo svetovno gospodarstvo v času ekspanzije, je bilo tudi na delniškem trgu vse v najlepšem redu. Vendar je v zadnjem četrtletju leta 2008 začela svetovna gospodarska kriza očitneje kazati zobe in tečaji delnic vseh podjetij na svetovnih borzah so začeli padati. Pri nekaterih podjetjih so bili padci večji kakor pri drugih.

4.1.1 Gibanje cen delnic internetnih ponudnikov iger na srečo na London Stock Exchange (v nadaljevanju LSE)

Trendu padanja tečaja delnic se niso mogli izogniti niti ponudniki internetnih iger na srečo.

Delnice internetnih ponudnikov iger na srečo in podjetij za izdelavo programske opreme za internetne ponudnike iger na srečo so prvi velik padec dosegle konec leta 2006, ko so v ZDA začeli z bojem proti internetnim ponudnikom iger na srečo oz. proti sistemom za internetne transakcije, ki so v povezavi z internetnim igralništvom. Vrednost delnic večine podjetij je padla za 50 %. Kasneje so si delnice predhodno omenjenih podjetij opomogle in so začele naraščati.

V nadaljevanju podajam gibanje cen delnic nekaterih internetnih ponudnikov iger na srečo, s katerimi se trguje na LSE. Za ponazoritev trenda gibanja cen delnic sem uporabil samo nekatera podjetja.

4.1.1.1 888 Holding PLC

V času pred svetovno gospodarsko krizo se je vrednost delnice omenjenega podjetja gibala pri 163,00 britanskih funtov (v nadaljevanju GBP), ob očitnejšem nastopu krize (obdobje februar 2009-marec 2010) je bila delnica zelo volatilna in njena vrednost se je gibala med GBP 97,00 in GBP 120,00, nato pa je v mesecu juniju 2010 sledil še en drastični padec, tako da je bila cena delnice 29. junija 2010 le še GBP 36,00. Od takrat naprej si delnica omenjenega podjetja ni več opomogla, tako da je v obdobju do 13. maja 2011 dosegla maksimalno vrednost GBP 62,50, vendar se je nato spet prepolovila in je njena vrednost na omenjeni datum ob koncu trgovanja znašala samo še GBP 36,00 ter je bila tako še svetlobna leta oddaljena od rekordnih vrednosti (LSE, 2011).

4.1.1.2 William Hill

Podjetje William Hill je vodilni in hkrati najbolj znan ponudnik športnih stav v Veliki Britaniji z več kot 70-letno tradicijo, poleg tega pa omogoča tudi igranje drugih iger preko interneta. Kljub dolgoletni tradiciji se tudi to podjetje ni moglo izogniti negativnim vplivom gospodarske krize in je vrednost njegovih delnic zelo upadla. Pred nastopom svetovne gospodarske krize je na dan 16. maj 2008 njega vrednost znašala GBP 389,80, 19. novembra 2008 je vrednost delnice omenjenega podjetja dosegla najnižjo raven, in sicer GBP 154,50. V obdobju do 6. februarja 2009 je njena vrednost naraščala in dosegla vrh pri GBP 265,20. Od takrat naprej pa do 16. maja 2011 se je njena vrednost gibala med GBP 155,80 in GBP 238,80 (LSE, 2011).

4.1.1.3 Bwin.Party Digital Entertainment PLC

Dne 31. marca 2011 je prišlo do dosedanje največje združitve dveh internetnih ponudnikov iger na srečo, saj sta se združila avstrijsko podjetje bwin in podjetje Party Gaming, ki je registrirano v Gibraltarju. S tem je prišlo do nastanka največjega internetnega podjetja z igrani na srečo, ki kotira na borzi. Glede na to, da je do združitve prišlo pred kratkim, posledično ni mogoče videti dolgoročnega trenda gibanja cen delnic. Na podlagi dosedanjega gibanja cen delnic pa lahko rečemo, da je na dan 13. maj 2011 cena delnice bila GBP 140,50, kar predstavlja nekaj manj kot tri četrtine vrednosti delnice ob njeni izdaji (LSE, 2011).

4.1.1.4 32Red PLC

Delnice omenjenega podjetja so pred začetkom svetovne gospodarske krize ravno tako kotirale precej visoko glede na njihovo povprečje, s pojavom svetovne gospodarske krize pa se je zmanjšala tudi njihova vrednost. V obdobju od maja 2008 do decembra 2008 je njena vrednost padla iz GBP 29,50 na GBP 21,50. Kasneje je vrednost delnice znova nekoliko narasla, novo dno pa je dosegla 16. avgusta 2010, ko je njena vrednost znašala le

še GBP 14,50. Posebnost delnic tega podjetja je, da je za razliko od ostalih internetnih ponudnikov iger na srečo njihova cena v začetku leta 2011 začela naraščati proti vrednosti iz leta 2008 in zaenkrat ne kaže, da bi trend naraščanja prenehal (LSE, 2011).

Iz predhodno pokazanih trendov lahko sklepamo, da je svetovna gospodarska kriza posledično delovala oz. prizadela tudi internetne ponudnike iger na srečo, saj so se (z izjemami) vrednosti delnic njihovih podjetij zmanjšale. Med vzroke za ta trend lahko nedvomno štejemo zmanjšano kupno moč prebivalstva in večjo previdnost pri zapravljanju denarja, saj ljudje v teh časih dajejo prednost zadovoljitvi primarnih dobrin, če pa ostane kaj denarja, pa ga namenijo za zabavo ipd. Vpliv gospodarske krize se zelo lepo vidi iz gibanja cen delnic. Če pogledamo še globlje v zgodovino, vidimo, da so bile rekordne vrednosti dosežene pred letom 2008.

Kljub temu poznavalci ocenjujejo, da bo do leta 2018 trg internetnih iger na srečo vreden že USD 100 milijard, iz česar lahko sklepamo, da je dolgoročno investiranje v delnice internetnih ponudnikov iger na srečo zelo smotrna in dobra naložba, ki bo v prihodnosti najverjetneje imela višjo donosnost kakor delnice tradicionalnih ponudnikov iger na srečo (Nigel, 2008).

4.1.2 Stroški ustanovitve

V kolikor želi nekdo ustanoviti internetni kazino mora imeti kar lep kupček denarja, saj znašajo stroški ustanovitve približno USD 1 milijon in vključujejo stroške programske opreme (software), stroške licenc, stroške dizajna itd. K temu znesku je potrebno dodati še USD 500.000,00 za potrebe enoletnega oglaševanja. Poleg tega je potrebno imeti tudi denarno rezervo za izplačilo dobitkov morebitnim zmagovalcem (Daniel, 2011).

4.1.3 Varnost

Varnost v internetnih igralnicah in stavnicah je zagotovljena s strogo zakonsko regulativo, z uporabo najsodobnejše tehnologije in varnostnih protokolov ter rednim nadzorom poslovanja. Za vzpostavitev delovanja internetne igralnice je potrebno imeti s strani nadzornih služb podrobno pregledan in odobren računalniški sistem, kajti le tako se lahko zagotavlja pošten odnos do igralca in preprečuje možnost morebitnih zlorab s strani samih igralnic. Internetne igralnice morajo navadno imeti na bančnem računu tudi poseben rezervni sklad, ki predstavlja kritje za izplačilo dobitkov.

Kljub vsem naštetim mehanizmom prepričujejo internetne igralnice vse dvomljivce, ki dvomijo v njihovo poštenosti tudi s tem, da na svojih spletnih straneh objavljajo odstotke izplačanih stav glede na vsa prejeta vplačila. Verodostojnost objavljenih podatkov je običajno zagotovljena s strani najuglednejših revizijskih hiš (Pricewaterhouse Coopers) in

neodvisnih organizacij (OPA, eCogra), ki se ukvarjajo z nadzorom igralniškega poslovanja.

Organizacija Online Players Associations (v nadaljevanju OPA) se ukvarja s preverjanjem resničnosti navedb o odstotku izplačil, ki jih glede na prejet denar izplačajo internetne igralnice. Ta delež naj bi se pri večini igralnic gibal okrog 97 %. To pomeni, da internetne igralnice zadržijo zase samo 3 % denarja, ki ga prejmejo z vplačili, 97 % pa ga vrnejo nazaj med igralce. Neodvisna organizacija e-Commerce and Online Gaming Regulation and Assurance (v nadaljevanju eCogra), ki skrbi za nadzor internetnih igralnic, pa zagotavlja igralcem, da je poslovanje internetnih igralnic v skladu z zakoni, da ni prevar, da je zagotovljena varnost, da so denarni depoziti na varnem in da se izplačila izvršijo v roku. Za varnost igralcev skrbi tudi ena najbolj poznanih revizijskih hiš - PricewaterhouseCoopers, ki preverja poslovanje igralnic, njihovo finančno stanje, jim svetuje pri odpravi težav, ki se nanašajo na kontrolni in procesni sistem, nadzira, kako internetne igralnice spoštujejo regulativo ipd. (M.M., 2011).

4.2 Črna lista internetnih ponudnikov iger na srečo

Ravno tako, kakor v vseh drugih panogah in pri vseh drugih poslih, prihaja tudi pri prirediteljih internetnih iger na srečo do raznih utaj, zlorab, neizplačila dobitkov itd. Glede na to, da gre pri tem za internetne ponudnike iger na srečo, se slab glas o le-teh še hitreje razširi, in sicer zaradi že tako ne prevelikega zaupanja in skeptičnosti ljudi, kar se tiče internetnega poslovanja, kakor tudi dejstva, da se na internetu v trenutku lahko najde kakršnokoli informacijo, ki jo potrebujemo. Med takimi informacijami so vedno bolj pogoste tudi informacije o goljufivih internetnih ponudnikih iger na srečo, ki jih bom podal v nadaljevanju. Imena ponudnikov bom utemeljil tudi z razlogi zaradi katerih so uvrščeni na črno listo. Še prej pa bom opisal najpogostejše načine, s katerimi goljufivi internetni ponudniki iger na srečo skušajo speljati vodo na svoj mlin.

4.2.1 Najpogostejše taktike goljufivih internetnih ponudnikov iger na srečo

Internetni ponudniki iger na srečo, razumljivo, pri svojem poslu sledijo motivu čim večjega dobička. Razlika je le v tem, da skušajo nekateri ponudniki do njega priti na nelegalen in sporen način. Najpogosteje goljufivi internetni ponudniki iger na srečo uporabljajo naslednje načine:

- **Spam oz. nezaželena pošta:** v kolikor tovrstnim ponudnikom internetnih iger na srečo posredujemo osebne podatke, jih le-ti prodajo naprej, kljub temu da so se v pogodbi zavezali, da jih ne bodo posredovali tretji osebi. Zato ni nič nenavadnega, če nas kasneje kdo kliče po telefonu, dobimo nezaželeno oz. vsiljeno pošto ipd.
- **Goljufive igre in programska oprema (angl. *software*):** ena izmed največjih nočnih mor, ki lahko doleti igralce, ki preizkušajo svojo srečo preko interneta, je neizplačilo

dobitka. Igralec seveda verjame, da mu internetni ponudnik iger na srečo ponuja pošteno igralno podlago, vendar se vedno pogosteje to izkaže za neresnično in ne pride do izplačila dobitkov. Na primer, vsak internetni kazino ima *Random Number Generator*, ki zagotavlja, da je izid same igre pošten in povsem slučajen. Pri goljufivih internetnih ponudnikih iger na srečo je *Random Number Generator* nastavljen tako, da ne zagotavlja slučajnosti zadetka in posledično igralci nimajo možnosti, da bi bila sreča na njihovi strani.

- **Zloraba lastnih pogojev uporabe ter retroaktivnost:** kakor sem že predhodno omenil veliko ponudnikov internetnih iger na srečo ne izplačuje dobitkov. To med drugim dosežejo tudi tako, da igralcem obljubijo, da jim bodo v primeru, da na primer vložijo 100 €, oni dodali še drugih 100 €. Vendar pri dodatkih hkrati vključijo še veliko dodatnih, nejasnih pravil in igralca skušajo prisiliti, da prekrši katero izmed njih, saj jim nato ni potrebno izplačati dobitka. Tovrstni načini goljufij so precej pogosti.
- **Uporaba lažnih certifikatov:** nekateri internetni ponudniki iger na srečo niso uspeli pridobiti certifikatov po legalni poti, zato so si omislili lažne. Veliko ljudi pa ne loči med pravimi in lažnimi, nekateri nimajo volje, da bi preverili posameznega ponudnika in zato je to le še eden izmed načinov, kako ogoljufati ljudi.
- **Goljufivi »preizkusni način«:** ta način igranja ponuja veliko internetnih kazinojev, saj lahko na ta način igralci preizkusijo svoje znanje in taktiko. Pri goljufivih ponudnikih pri igranju na ta način prihaja do velikih in pogostih dobitkov, saj skušajo prepričati ljudi, da začnejo igrati za pravi denar.

4.2.2 Črna lista internetnih ponudnikov iger na srečo

Na internetu obstaja veliko strani, ki ponujajo recenzijo internetnih ponudnikov iger na srečo, zato je tudi tovrstna t.i. črna lista zelo dolga in raznolika in je nekoliko težje oblikovati enotno črno listo. Med brskanjem po različnih internetnih straneh sem sledil, kateri so najpogosteje omenjeni ponudniki internetnih iger na srečo in se na podlagi tega odločil, da bom podal mnenja iz internetne strani podjetja Casino Tribunal, ki je med najbolj znanimi in verodostojnimi internetnimi stranmi glede recenzije internetnih ponudnikov iger na srečo.

Črna lista internetnih ponudnikov iger na srečo (Marvin, 2009):

- **"Playersecurity" Group of Online Casinos:** zoper omenjenega ponudnika se je pojavilo veliko pritožb, saj brez kakršnekoli utemeljitve igralca obtožijo, da je izkoriščevalec bonusa ter mu nato ne izplačajo dobitka.
- **Bet Royal Casino:** znani so po svoji plačilni nedisciplini, saj ne izplačujejo dobitkov, zavlačujejo z izplačevanjem, pojavili pa so se tudi primeri, ko so svojim strankam celo grozili.

- **BetCris Casino & Bookmaker Casino:** za omenjenega ponudnika je značilno pomanjkanje varnostnih standardov ter nepoštenost do strank, saj se ljudje pritožujejo, da je nepooblaščen oseba zlorabila njihove uporabniške račune in stavila na določene dogodke ali pa je prišlo do preklica določenih stav. Pri dostopu do uporabniškega računa v podjetju nimajo visokih varnostnih standardov, saj ob prijavi ne zahtevajo številke osebne izkaznice, vozniškega dovoljenja ali kateregakoli osebnega dokumenta. V podjetju nočejo razkriti identitete goljufov, poleg tega pa ne sodelujejo z ogoljufanimi strankami in jim ne nudijo nikakršne pomoči.
- **Casino Vega:** za ta kazino je značilno, da so njegovi upravljavci naenkrat ukinili uporabniške račune uporabnikov, ki so najbolj pogosto zmagovali. Obenem pa so znani tudi po tem, da so podali enega izmed najbolj neverjetnih izgovorov za neizplačilo dobitka, in sicer, da izplačilo ni bilo mogoče, ker naj bi bilo izvršeno na napačen dan v tednu.
- **Gold VIP Club Casino:** zanj je prav tako značilna plačilna nedisciplina, obenem pa so si nezakonito od nekega drugega internetnega kazinoja prisvojili email naslove ter uporabnike zasipali z vsiljeno pošto.
- **Golden Palace Casino & Co.:** za tega prireditelja internetnih iger na srečo je značilno, da niso omogočili izplačila svojim strankam, ko so med drugim zahtevale izplačilo bonusa, ki so jim ga prireditelji ponudili potem, ko so igralci vplačali določen znesek. Kasneje so nenadoma, brez razlage in predhodnega opozorila zaprli uporabniške račune vsem Dancem, hkrati pa jim seveda niso izplačali njihovega imetja na računu. Najbolj bizaren pri tem ponudniku pa je način oglaševanja, saj so leta 2005 staršem novorojenčka plačali USD 15.000, da so ga le-ti poimenovali "Goldenpalacedotcom Silverman".
- **La Isla Casino & Mega Kings Casino:** pri tem ponudniku se pojavlja retroaktivnost, saj je zanj značilno, da pogosto oblikujejo nova pravila in pogoje uporabe, ki veljajo tudi za dobitke, ki so bili pridobljeni še pred spremembo pogojev in se na ta način izognejo izplačilu dobitkov.
- **Plenty Jackpots & Slot Nuts Casino:** problem tega ponudnika je, da je pod kontakti navedena samo ena telefonska številka in email, vendar pa ni z njihove strani nobenega odziva. Poleg tega se pri tem ponudniku pojavljajo težave z izplačili.
- **Riverboat Casino:** težave z izplačili.
- **SBG Global Sportsbook:** težave z izplačili.

To je samo nekaj izmed najslabših ponudnikov internetnih iger na srečo. Kakor je iz zgoraj naštetega razvidno, so vsi internetni ponudniki iger na srečo na črni listi večinoma zaradi neizplačevanja dobitkov, saj je večina izmed njih registriranih v eksotičnih državah oz. državah, ki nimajo posebno stroge zakonodaje glede podeljevanja licenc za prirejanje internetnih iger na srečo. Posledično pride do goljufij, kot so omenjene zgoraj, posledic za goljufe pa ni. Poleg ne toliko stroge zakonodaje pa so omenjene države privlačne tudi zaradi nizkih davkov povezanih s prirejanjem internetnih iger na srečo ter zelo poceni

licenco za prirejanje le-teh. Take države so na primer Venezuela, Kostarika, Nizozemski Antili, Antigva in Barbuda, Malta itd. Seveda pa to ne pomeni, da so vsi internetni ponudniki iger na srečo, ki so registrirani v kateri izmed omenjenih držav, goljufivi. Poleg tega pa velja opozoriti, da previdnost ni nikoli odveč in da se ugled prireditelja internetnih iger na srečo kaj hitro spremeni in tisti, ki je bil še pred kratkim na listi uglednih prirediteljev, se lahko hitro znajde na črni listi.

4.3 Prihodnost internetnih iger na srečo

Napovedovanje prihodnosti je izredno težko in tvegano početje. Vendar, če sklepamo glede na današnje stanje in trende, kjer je internet zelo pomemben faktor pri poslovanju in pri vsakodnevnih aktivnostih, to v tem primeru niti ni tako težko in tvegano. Ljudi, ki dandanes ne znajo uporabljati interneta, imamo za nepismene, zato ni redek pojav, ko se tudi starejši ljudje učijo njegove uporabe. Z razvojem informacijske in telekomunikacijske tehnologije se je posledično razvila tudi nova oblika spletnega komuniciranja.

Vse to gre na roke tudi internetnim igram na srečo, ki so že danes v manjši meri konkurenca tradicionalnim prirediteljem iger na srečo, v prihodnosti pa bo še večja. Tradicionalni kazinoji bodo imeli dve možnosti: ali bodo tudi sami ustanovili internetno igralnico ali pa se bodo morali potruditi in vsaj za vikende privabiti ljudi, ki igrajo preko interneta, da pridejo v pravo igralnico. Prva opcija je odvisna od države oz. urada, ki podeljuje licence za internetne igre na srečo. Glede na to, da veliko ljudi hodi v tradicionalne kazinoje zaradi želje po socializaciji, se bodo internetni prireditelji osredotočili na to, da bodo za svoje igralce skušali pričarati vzdušje, ki bo skoraj v celoti podobno tistemu v tradicionalni igralnici. Danes jih večina namreč igra proti virtualnim nasprotnikom, v bližnji prihodnosti pa bo na spletnih straneh internetnih ponudnikov med igralci omogočena interakcija in komunikacija s pomočjo spletnih kamer. Vse to bo le še povečalo privlačnost igranja preko interneta, obenem pa bo tudi zmanjšalo strah in nezaupanje povezano z igranjem preko interneta.

Pričakovati je izredno povečanje povpraševanja s strani azijskega trga, saj se število internetnih uporabnikov na tem trgu večja, tradicionalni kazinoji so v večini azijskih držav prepovedani, na roko pa jim gre tudi izredna popularnost igralništva na tem območju. Azijski trg se je zaradi pomanjkanja telekomunikacijske infrastrukture ter težav pri denarnih transakcijah razvijal počasneje kakor na primer v Evropi.

Na področju stav preko interneta je ravno tako pričakovati zelo hitro rast, saj bo v prihodnosti razlika med stavom in dobičkom pri stavi večja, pa tudi operativni stroški organizatorjev bodo nižji (Wood & Williams, 2007a, str. 12).

Zaradi vedno večjega števila ponudnikov lahko v prihodnosti pričakujemo vedno več prevzemov manjših ponudnikov internetnih iger na srečo s strani večjih. V letu 2004 so bili štirje tovrstni prevzemi, leto kasneje pa jih je bilo že 32 (RSeconsulting, 2006, str. 7).

Med zadevami, ki bodo zaznamovale prihodnost igralništva, je vsekakor t.i. mobilno igralništvo. Pod tem pojmom razumemo vsako napravo, ki ima možnost brezžične povezave s svetovnim spletom (prenosni računalniki, mobilni telefoni ipd.). Nekateri ponudniki internetnih kazinojev omenjeno storitev že omogočajo (Cabot, 2006).

Glede na to, da ima skoraj vsaka država svojo zakonodajno politiko glede internetnih iger na srečo in da ni enotnosti tudi tam, kjer bi načeloma morala biti (države članice Evropske unije) bi se bilo potrebno osredotočiti tudi na to področje. Menim, da lahko v prihodnosti pričakujemo bolj enotno zakonodajo, ki bo urejala omenjeno področje, večjo legalizacijo internetnih igralništva ter več regulative na tem področju. Ne glede na to, ali so internetne igre na srečo dobre ali slabe za skupnost, še vedno prevlada mnenje, četudi je slabo, je še vedno bolje, da je pod nekim nadzorom oz. zakonom, kakor da je prepuščeno »zakonu ulice«. Davki v jurisdikcijah Zahodnih držav bodo višji, vendar bodo hkrati nudili tudi bolj stabilen trg, internetni ponudniki iger na srečo, ki bodo registrirani v teh državah, bodo v ljudeh vzbujali večje zaupanje kakor ponudniki iz eksotičnih držav. Komunikacijska infrastruktura v razvitih državah je in bo boljša kakor v nerazvitih, poleg tega pa imajo delavci zaposleni v teh državah večje strokovno znanje. Konkurenca med ponudniki bo velika, konkurenčno prednost pa bodo imeli ponudniki, ki bodo imeli sedež v eni izmed držav s tako zakonodajo, ki bo preprečevala goljufije in kjer bodo ponudniki za morebitne nevarnosti tudi kazensko odgovarjali (Stewart, 2006, str. 6).

Večja kot bo možnost dostopa do internetnih ponudnikov iger na srečo, večje bo število igralcev in večje bo število ljudi, ki bodo postali zasvojeni s hazardom. V urejenih jurisdikcijah to ne bo tak problem, saj bodo morali oz. nekje že morajo ponudniki internetnih iger na srečo igralcu, za katerega sumijo, da je zasvojen z igrami, onemogočiti dostop do svojih storitev. V državah, kjer nimajo docela urejene regulative (eksotične države), pa podjetjem tega ne bo potrebno početi in posledično se bo večalo število problematičnih hazarderjev.

V prihodnosti pa je ravno tako pričakovati vedno večje število ženskih uporabnic internetnih iger na srečo.

Prihodnost internetnega igranja se zdi svetla, seveda pa je vse odvisno od ponudnikov iger na srečo (če se bodo posvetili potrebam in željam svojih sedanjih in novih uporabnikov), od samih igralcev ter seveda od zakonodaje, ki zadeva to področje. Podlaga za velik razmah internetnega igralništva je vsekakor vzpodbudna.

5 STANJE V SLOVENIJI IN MOŽNOSTI RAZVOJA PANOGE

5.1 Psihološki vidik igralca iger na srečo

Vsakdo, ki se prvič vda skušnjavi iger na srečo, tvega, da ga igranje na srečo zasvoji. Patološko igranje oz. hazardiranje je po mednarodni klasifikaciji definirano kot nekontroliran impulz, kot na primer kleptomanija, piromanija. Praktično pa jo prepoznamo in obravnavamo kot odvisnost – s tem impulzom se ukvarjajo predvsem službe za zdravljenje zasvojenosti (Kitek, 2005, str. 11).

Zasvojenost definirajo štirje koraki (Kitek, 2005, str. 11):

- potreba po čedalje več (denar),
- abstinenčna kriza,
- radikalna sprememba načina življenja (vse se vrti okoli denarja oziroma razmišljanja, kako ga več zadeti),
- poskus nehati hazardirati (izid pogosto neuspešen).

Profil patološkega hazarderja ne obstaja. Nekdaj je v Italiji veljal za stereotipnega zasvojenca z igrami na srečo moški z juga, srednjih let. Danes je profil težko oblikovati. Nikomur, ki začenja igrati, ni zagotovljeno, da ga igra ne bo zasvojila (Kitek, 2005, str. 11).

Zasvojenost z igrami na srečo je specifična. Pri patoloških hazarderjih se je ukoreninilo prepričanje, da imajo posebne talente, srečo vezano na določene dneve, verjamejo v avtomate (nekateri razvijejo prav erotičen odnos do njih: ure in ure jih božajo in čakajo na srečen trenutek).

V Ameriki so strokovnjaki ugotovili, da vsak dolar, pridobljen v igralništvu, prinese tri izgubljene dolarje zaradi ekonomskih in socialnih posledic in da vsak zasvojeni hazarder družbo stane od USD 13.000 do 30.000.

Caillois (1995, str. 72) pa pravi, da se v primeru, če obnašanje, ki je značilno za igro, prestopi svet igre in se vrine v vsakdanje življenje, pojavi specifična »perverzija« in rezultat je odpoved zavor ter odsotnost samozaščite. Kar je predstavljalo užitek pri igri, postane fiksna ideja. Prostovoljni vstop v igro se spremeni v prisilo. Zabava postane vročica in obsedenost. S tem pa se poruši osnovni princip igre.

Na vprašanje, zakaj ljudje igrajo, skuša odgovoriti več teorij. Za ene je osnovni motiv zabava in vzburjenje, drugi dokazujejo, da je osnovni motiv denar, ko se igra vzdržuje zaradi iracionalnega razmišljanja, nepercepcije zaigranih vložkov v pričakovanju dobitkov.

Psihoanalitiki iščejo vzroke v zgodnjem otroštvu in družini. Po medicinskem modelu razlage nagnjenosti k igri naj bi obstajala konstitucionalna predispozicija, ki vključuje nevrotično motnjo s kroničnim premikom vzbujenja. Po sociološkem modelu pa naj bi bil ta problem pogojen s socialnim razvojem in s pridobivanjem igralških izkušenj.

Razlika med moškimi in ženskimi igralci iger na srečo je precejšnja: **moški** si za igranje navadno izberejo igre, kjer je dinamika igranja hitrejša (kot je npr. ruleta), radi pa se lotijo tudi športnih stav, saj skušajo na ta način (podzavestno) sebi in drugim dokazati, da obvladajo področje športa, kar naj bi tudi bilo v moški domeni. **Ženske** pa si za igranje raje izberejo mirnejše igre, kot so Blackjack, rade tudi posedajo pri igralnih avtomatih. Poleg tega lahko za ženski del populacije igralcev iger na srečo povemo, da igrajo za nižje zneske kakor moški del.

5.1.1 Skupine igralcev glede na obnašanje po Gradišniku

Obnašanje igralcev je enigma in paradoks. Igre so strukturane tako, da se z gotovostjo, če ne prej pa na dolgi rok, za igralca pričakuje izguba (verjetnostni izračun). Gradišnik (1993, str. 17-18) je igralce razdelil v skupine in jih poimenoval: ovce, zajedavci in grabežljivci.

- V prvo skupino sodijo *priložnostni igralci*, ki se z igro srečajo bolj ali manj naključno, o igri ne vedo skoraj ničesar, še manj pa o matematiki in psihologiji iger. Ti običajno stavijo manjše vsote, za igranje porabijo le določeno minimalno vsoto denarja. Največkrat pridejo v igralnico iz drugih razlogov, kot so obisk koncerta, obisk restavracije ali pa jih v igralnico pripelje nekdo, ki je v njej že bil. To so za igralnico potencialni novi igralci in od njihovega počutja pri prvem obisku je odvisno, ali se bodo še vrnil.
- V drugi skupini so *izkušeni igralci*, ki igro odlično poznajo, ne verjamejo pa, da verjetnostni račun dela proti njim in še vedno sanjarijo o velikih dobitkih oz. o sistemih, kako bi prevarali sebe in igro. Ponavadi ti igralci ne izbirajo sredstev, ko skušajo priti do zelenega cilja, t.j. premagati igro.
- V tretjo skupino sodijo t.i. *sistemisti ali sistemarji*, ki so prepričani, da obstaja sistem za zmagovanje pri igrah na srečo. To so posebna vrsta ljudi, ki pogosto trdijo svoje in za izgubo krivijo delilca, ki je žogico zavrtel oz. zmešal karte, izmišljajo si razne zgodbe itd. Najpogostejši izgovor na ruleti je, da je vse prirejeno, zato igralci nikoli ne dobijo. Taki igralci ponavadi delajo tako igralnicam kot drugim igralcem škodo, največkrat se spravijo na igralce z veliko denarja in jim »svetujejo«, kako naj igrajo, od drugih igralcev včasih prosjačijo za denar itd.
- V četrti skupini so igralci, ki se na igro zelo dobro spoznajo in jih imenujemo *profesionalci*. Poznane so jim prednosti in slabosti igre in igralcev, kar s pridom izkoriščajo sebi v prid. Ti igralci se navadno ne ozirajo na ostale igralce, zelo dobro pa poznajo psihologijo igralcev ter imajo bogato znanje in spretnosti za igranje. Ti igralci igrajo v igralnicah predvsem poker, njihova strategija pa je premagati nasprotnika.

Veliko ljudi se že profesionalno ukvarja z igranjem pokra in jim je to edini vir dohodka, najboljšim seveda ne primanjkuje denarja in na račun ostalih igralcev zelo dobro živijo.

- V zadnjo skupino razvrstimo igralce, ki si hočejo dobitok oz. zmago pridobiti na nepošten in nelegalen način. Imenujemo jih *goljufi ali prevaranti*. Ti igralci pogosto ne izbirajo načina, kako bi preslepili druge igralce in igralnico ter se okoristili. V bistvu so to prikriti igralci, ki igrajo vlogo poštenega igralca, vendar pa sami ali s pomočjo sodelavcev iščejo načine za pridobitev koristi na nepošten način.

5.1.2 Slovenija – odvisnost ter njeno zdravljenje

9. člen ZIS določa, da lahko igralec od gospodarske družbe, ki je pridobila koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnici ali igralnem salonu, s pisno izjavo zahteva, da mu za najmanj šest mesecev in največ tri leta prepove udeležbo pri igrah na srečo (v nadaljnjem besedilu: samoprepoved). V obdobju samoprepovedi igralec pisne izjave o samoprepovedi ne more preklicati.

Pooblaščen oseba v predhodnem odstavku omenjene gospodarske družbe je dolžna o tem obvestiti nadzorni organ, ki mora pisno izjavo posredovati vsem ostalim gospodarskim družbam, ki imajo koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo. Slednje morajo ob poskusu osebe, ki je zaprosila za samoprepoved in bi vseeno rada vstopila v igralnico ali igralni salon, le-tej to preprečiti.

Določbe iz omenjenega člena se smiselno uporabljajo tudi za internetne igre na srečo.

Ravno tako kot v ostalih državah tudi Slovenci nismo imuni na odvisnost od iger na srečo. V Sloveniji imamo samo eno ambulanto za pomoč odvisnikom od iger na srečo, in sicer v Zdravstvenem domu Nova Gorica (v nadaljevanju ZD Nova Gorica).

Glede na to, da je zdravljenje odvisnosti od iger na srečo problem celotne Slovenije ter ni financirano iz naslova sredstev Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS), je po mnenju vodilnih v ZD Nova Gorica sredstva mogoče zagotavljati zlasti (ZD Nova Gorica, 2011):

- iz proračunskih sredstev lokalnih skupnosti, ki se zbirajo na zaokroženem turističnem območju iz naslova koncesijske dajatve,
- iz sponzorskih prispevkov prirediteljev iger na srečo,
- iz naslova financiranja znanstveno-raziskovalnega dela v okviru evropskih projektov.

Po besedah direktorja ZD Nova Gorica, g. Marjana Pintarja, neurejeno financiranje predstavlja veliko oviro pri razvoju terapijskega in preventivnega dela. Treba bi bilo celovito urediti naloge in pristojnosti v okviru sistema zdravstvenega varstva. V ZD Nova Gorica ocenjujejo, da bi za vzpostavitev zdravljenja odvisnikov od iger na srečo v

Sloveniji na letni ravni potrebovali okoli EUR 600.000,00. Od tega bi EUR 360.000,00 potrebovali za financiranje treh centrov, preostala sredstva pa za izobraževanje osebja in delovanje ostalih ambulant za zdravljenje odvisnosti ter delovanje SOS telefona (STA, 2010).

Glede na to, da so zaradi varčevalnih ukrepov v zdravstvu ter posledično manjših sredstvih za zdravstvene domove, ambulanto za pomoč odvisnikom od iger na srečo skoraj zaprli, se je novogoriški župan, na rednem mesečnem srečanju, sestal z župani ter podžupani okoliških občin. Na omenjenem sestanku so se dogovorili, da bodo skupaj krili stroške delovanja omenjene ambulante. Poleg tega so poslali skupno pismo vsem občinam, ki so prejemnice sredstev iz naslova koncesije od iger na srečo, da bi se tudi te vključile v financiranje ambulante (STA, 2011).

V nekaterih mestih (Ljubljana, Nova Gorica, Novo mesto itd.) pa obstajajo tudi skupine za samopomoč odvisnikom od iger na srečo, v sklopu katerih delujejo oz. svetujejo strokovnjaki s področja psihologije in psihiatrije ter nekdanji odvisniki.

V novogoriški ambulanti za zdravljenje odvisnosti so leta 2008 pomagali skupno 50 odvisnikom od iger na srečo in njihovim svojcem. Njihov najmlajši pacient, ki je odvisen od internetnih iger na srečo, ima 12 let, najstarejši 82. Po raziskavah naj bi se s problemi odvisnosti od iger na srečo srečevalo od 1,5 do 3 odstotka vseh odraslih, ki imajo možnost igranja. Če vzamemo, da je od iger na srečo odvisen le odstotek odraslih, to pomeni, da imamo v Sloveniji od 10.000 do 15.000 patoloških hazarderjev (Ozebek, 2008).

5.2 Prispevek panoge v bruto domači proizvod (BDP)

Nekaj pomembnejših dejstev o igralništvu v Sloveniji (Vlada Republike Slovenije, 2010, str. 5-23):

Igralništvo v Sloveniji je relativno zrela panoga, kjer rast prihodkov panoge sledi rasti dohodkov prebivalcev, tako da v prihodnosti ni mogoče pričakovati večjih sprememb bruto prihodkov, vendar pa lahko na bruto prihodke panoge začasno vplivajo šoki, na primer sprememba zakonodaje o kajenju.

Slovenija sodi med države z nižjimi davčnimi stopnjami na prihodke od iger na srečo v igralnicah. Bruto prihodek od iger na srečo, napitnin in vstopnin je leta 2009 znašal EUR 402,8 milijona, kar predstavlja 1,05 % delež v bruto domačem proizvodu (v nadaljevanju BDP) in je bil za 0,11 odstotne točke nižji kakor leta 2008. Iz spodnje tabele je razvidno, da so bruto prihodki od iger, napitnin in vstopnin v času gospodarskega razcveta neprestano naraščali, s pojavom svetovne gospodarske krize pa so se precej zmanjšali. Vse to je posledica manjše kupne moči oz. manjše razpoložljive količine denarnih sredstev posameznika.

Tabela 1: Prikaz BP (v mio. evrov) in BDP (v mio. evrov) ter delež BP v BDP v obdobju 2002-2009

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Bruto prihodek od iger, napitnin in vstopnin (BP)	271,0	282,2	336,8	385,5	416,8	432,6	432,3	402,8
BDP	24.500	25.752	27.162	28.704	31.013	34.471	37.126	38.575
% BP v BDP	1,11	1,10	1,24	1,34	1,34	1,25	1,16	1,05

Vir: Vlada Republike Slovenije, tabela 1.

Seveda pa na višino BDP, ki je povezano z igralništvom, ne vplivajo samo prihodki od iger, napitnine in vstopnine. Igralništvo privablja turiste in nekateri od njih izkoristijo možnost nastanitve v hotelih ali drugih nastanitvenih zmogljivostih, zapravljajo denar v restavracijah, trgovinah, wellness centrih, kulturnih znamenitostih, se pravi, da se povečujejo prihodki od turizma.

Poleg tega pa so z igralništvom povezane tudi investicije v infrastrukturo, tako prometno kot namestitveno (stanovanja, hoteli ipd.). To pa je voda na mlin gradbenemu sektorju, ki je v vseh letih razvoja samostojne Slovenije imel ogromen vpliv na rast nacionalnega BDP-ja.

5.2.1 Pomen internetnih iger na srečo za ponudnike internetnih storitev

Ministrstvo za finance Republike Slovenije je v ZIS uzakonilo, da lahko sodišče ponudniku storitev informacijske družbe (ponudniku internetnih storitev) odredi omejitve dostopa do internetnih strani, preko katerih se prirejajo spletne igre na srečo brez koncesije vlade. Tako so morali Telekom Slovenije, T2, Amis in ostali ponudniki internetnih storitev onemogočiti preslikavo tekstovnih imen www.expekt.com, www.bwin.com, www.bet-at-home.com, sl.sportingbet.com v IP naslove. V praksi to pomeni, da v kolikor želi igralec dostopiti do internetne strani podjetja Bwin in v internetni brskalnik vtipka spletni naslov omenjenega podjetja, se mu prikaže opozorilo, da strežnika ni mogoče najti. Vendar so se, navkljub blokadi strežnikov DNS, že pojavile alternativne možnosti dostopa do blokiranih internetnih strani, saj si lahko vsak posameznik v omrežnih nastavitvah svojega internetnega brskalnika nastavi alternativne DNS strežnike in tako brez težav dostopa do želenih internetnih naslovov. Iz predhodno omenjenega se lahko torej vprašamo o dejanski učinkovitosti blokade, ki jo morajo izvajati ponudniki internetnih storitev, vedno glasnejše pa so govorice, da gre dejansko za spletno cenzuro in onemogočanje konkurenčnosti tujih ponudnikov iger na srečo s strani slovenskih igralniških lobijev.

Seveda so se ponudniki internetnih storitev pritožili na sodišče, ki je njihove pritožbe zavrnilo, zato so se pritožili še enkrat, vendar končna sodba še ni bila izrečena. Vsi ti sodni

procesu pa ponudnikom internetnih storitev prinašajo dodatne stroške pravnih postopkov, poleg tega pa obstaja nevarnost, da bodo njihove pritožbe znova zavržene in posledično bodo tudi globe višje. Seveda se tudi pri vzpostavitvi blokade DNS strežnikov pri ponudniku internetnih storitev pojavljajo določeni stroški. Glede na to, da se ponudnikom internetnih storitev ne gre za človeške pravice ampak zgolj za zaslužek, se pojavlja bojazen, da se bodo vsi morebitni stroški in globe odrazili v povišanju cen njihovih storitev.

5.2.2 Pomen iger na srečo za ponudnike storitev

Priranje iger na srečo preko interneta oziroma drugih telekomunikacijskih sredstev v Republiki Sloveniji je dovoljeno le gospodarskim družbam s koncesijo Vlade RS za trajno priiranje klasičnih iger na srečo ali koncesijo Vlade RS za priiranje posebnih iger na srečo v igralnicah, in sicer le za tisto internetno igro na srečo, ki se določi v koncesijski pogodbi, to skleneta koncesionar in minister, pristojen za finance. Posebnih koncesij za internetne igralnice veljavna zakonodaja ne predvideva (Cvjetović, 2011).

Tako po prvi osnovi internetne igre na srečo v Republiki Sloveniji lahko prirejata oba prireditelja klasičnih iger na srečo, to sta Loterija Slovenije, d. d., in Športna loterija in igre na srečo, d. d. (Cvjetović, 2011).

Dovoljenje za priiranje, v Sloveniji in tujini izredno priljubljenih internetnih športnih stav, ima v Sloveniji izključno Športna loterija, ki je bila ustanovljena leta 1995. Njen osnovni namen je zbiranje finančnih sredstev za dejavnosti športnih, invalidskih in humanitarnih organizacij v Sloveniji. Čisti dobiček Športne loterije d.d. je leta 2009 znašal EUR 2,42 milijona, tako da so skladno ZIS Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) ter Fundaciji za šport (FŠO) nakazali dobrih 5 milijonov evrov (Glüks, 2010).

5.3 Analiza stanja na področju spletnih iger na srečo med igralci tradicionalnih iger na srečo

Področje iger na srečo na internetu je še relativno mlado, zato je relativno mlado tudi raziskovanje na tem področju. Prve raziskave na omenjenem področju, ki nam podajajo bolj kompetentne rezultate, so bile izvedene na prelomu tisočletja in glede na to, da se internetno igralništvo iz leta v leto bolj razvija, je nadvse zanimivo do kakšnih ugotovitev so prišli raziskovalci. Ravno zaradi tega sem se tudi sam odločil, da bom v sklopu diplomskega dela opravil raziskavo in z njeno pomočjo sem prišel do svojih ugotovitev, ki so v nekaterih primerih podobne kakor v predhodnih raziskavah, v drugih spet ne. Veliko je namreč odvisno od same zakonodaje v posamezni državi, od mentalitete ljudi, od infrastrukture itd.

Anketo sem izvajal v dnevih med velikonočnimi prazniki na območju igralnice Grand Casino' Portorož ter na območju igralnice Grand Casino' Lipica. To obdobje sem si izbral zato, ker je ravno takrat število gostov najbolj raznoliko (tako glede na državljanstvo, spol, starost itd.). Anketa je bila izvedena samo med igralci iger na srečo v tradicionalnih igralnicah. V anketi sem zajel 101 osebo.

5.4 Namen ankete

Primarni cilj ankete je bil ugotoviti vpliv internetnih iger na srečo na tradicionalne igralnice, ali bodo mogoče v prihodnosti le-te nadomestile tradicionalne igre na srečo ter razlogi, zaradi katerih anketiranci mislijo, da bodo privedli do tega. Ravno zato sem anketo izvajal med igralci, ki ali hazardirajo samo v tradicionalnih igralnicah ali pa poleg tradicionalnih preizkušajo svojo srečo tudi v internetnih igralnicah. Mnenje igralcev, ki igrajo samo preko interneta, me v tem primeru ni zanimalo.

5.5 Interpretacija rezultatov

Pri oblikovanju vprašanj za mojo anketo sem se deloma zgledoval po raziskavi, ki sta jo opravila Manzin in Biloslavo (Manzin & Biloslavo, 2008) ter Wood, Williams in Lawton (Wood et al, 2007), poleg tega pa sem v anketni vprašalnik vpisal še nekaj dodatnih vprašanj, za katere sem menil, da bi bile v okviru raziskave koristne in zanimive z vidika interpretacije. V nadaljevanju je podana analiza ankete.

5.5.1 Socio-demografske lastnosti vzorca

Med demografskimi značilnostmi so me zanimali spol, starost ter državljanstvo anketirancev. V anketi sem povsem naključno zajel 62 moških (61,4 % delež) ter 39 žensk (38,6 % delež), kar dokazuje, da so časi, ko so bili obiskovalci igralnic izključno moški, že stvar preteklosti.

Pri starostni porazdelitvi je bilo največ anketirancev v starostnem razredu od 31 do 40 let (27,7 %), sledi razred od 41 do 50 let (26,7 %), najmanj obiskovalcev pa je bilo zajetih v starostnem razredu nad 60 let (3,0 %).

Pri anketiranju pa me je zanimalo tudi državljanstvo anketirancev, saj je Portorož znano turistično središče, kjer je tudi narodnostna raznolikost turistov precejšnja, igralnica v Lipici pa se nahaja tik ob meji z Italijo. V anketi glede na državljanstvo tako razumljivo prevladujejo Italijani (70,3 %), sledijo jim Slovenci (15,8 %), Rusi (5,0 %), Kitajci (2,0 %) ter Nemci in Avstrijci s 6,9 % deležem, ki so bili zajeti pod rubriko »drugo«. Pri vsem tem je zanimivo, da so portoroški kazino obiskali kitajski državljani živeči v Italiji. Z vstopom Slovenije v schengensko območje se je namreč tudi njim ponudila možnost, da obišejo Slovenijo, kar je opaziti tudi na slovenski Obali.

Na področju izobrazbe je bilo med anketiranimi največ takih s srednješolsko izobrazbo (53,5 %), sledijo jim ljudje z univerzitetno izobrazbo (35,6 %), nato ljudje z osnovnošolsko izobrazbo (8,9 %) ter nazadnje še ljudje z magisterijem oz. doktoratom, ki jih je razumljivo najmanj (2,0 %).

5.5.2 Značilnosti anketirancev, ki zadevajo obiskovanje tradicionalne igralnice

Na vprašanje kako pogosto obiskujejo igralnico je 33,7 % anketirancev odgovorilo, da to počnejo od petkrat do osemkrat mesečno, s 26,7 % jim sledijo tisti, ki igralnico obiščejo dvakrat do štirikrat mesečno, nato z 21,8 % tisti, ki obiščejo igralnico od 9 do 12 krat mesečno, nekajkrat letno igralnico obišče 9,9 % anketirancev, 7,9 % anketirancev pa obiskuje igralnico pogosteje od vseh navedenih možnosti.

Pri vprašanju, koliko ob posameznem obisku igralnice zapravijo igralci, je pričakovano največji delež prejel odgovor, da zapravijo med EUR 101 in EUR 500 (43,6 %), sledijo jim igralci, ki zapravijo do EUR 100, najmanjši delež (1,0 %) pa je prejel odgovor, ki pravi, da zapravijo več kot EUR 5.000.

5.5.3 Dostopnost in uporaba interneta

Anketiranci imajo v veliki večini širokopasovni dostop do interneta, saj je njihov delež daleč pred vsemi ostalimi dostopi (81,2 %), ISDN jih uporablja slabih 10 %, nekoliko presenetljivo pa je, da je 5 anketirancev (5 % delež) povedalo, da od doma nimajo dostopa do interneta. To je povezano s starostjo, lokacijo, na kateri živijo, ter tudi same želje po uporabi interneta. Na vprašanje pogostosti surfanja po internetu jih je 84,2 % odgovorilo, da surfajo vsak dan, nekajkrat tedensko jih surfa 7,9 %, 5,0 % pa jih ne surfa, saj nimajo dostopa do interneta.

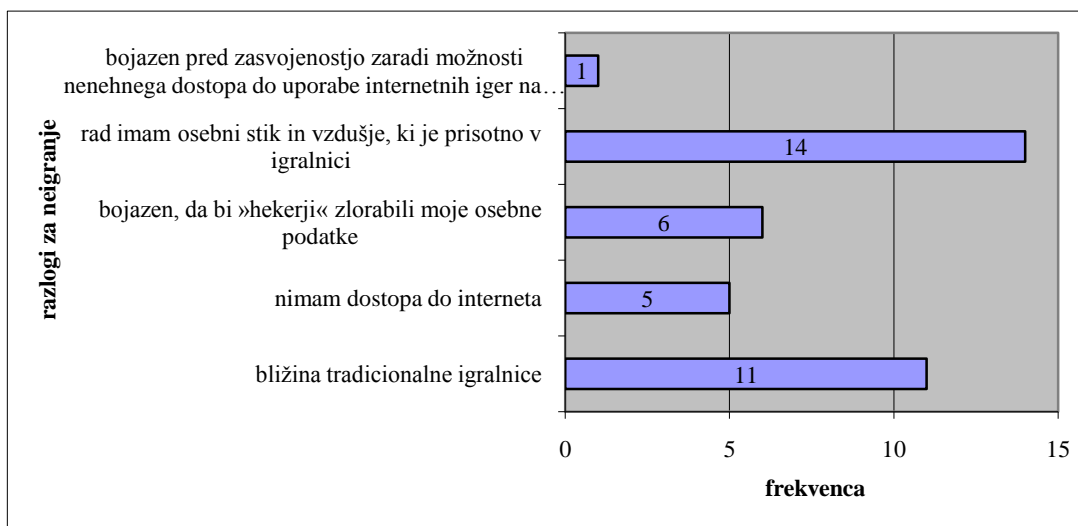
5.5.4 Internetne igre na srečo

Ob vprašanju, ali ob igranju v tradicionalni igralnici anketiranci koristijo tudi storitve internetnih ponudnikov iger na srečo sem dobil nekoliko presenetljiv odgovor, saj jih je kar 63,4 % odgovorilo pritrdilno, ostali (36,6 %) pa so rekli, da iger na srečo preko interneta ne igrajo. V raziskavi, ki sta jo opravila Manzin in Biloslavo je ta delež popolnoma drugačen: 93,18 % anketirancev je zatrdilo, da še niso igrali preko interneta, 6,82 % pa jih je že poskusilo srečo v internetnih igralnicah oz. stavnicah.

Med temi, ki niso poskusili sreče na internetu, je 14 oz. 37,8 % navedlo, da tega še niso storili, ker imajo radi osebni stik in vzdušje, ki je prisotno v igralnici, medtem ko je bil drugi najpogostejši razlog z 29,7 % ta, da tega niso storili zaradi bližine tradicionalne igralnice. Sledi področje varnosti, ki jo je izbralo 16,2 % anketirancev, kot razlog za neigranje v internetni igralnici je 13,5 % navedlo nedostopnost interneta, le en anketiranec

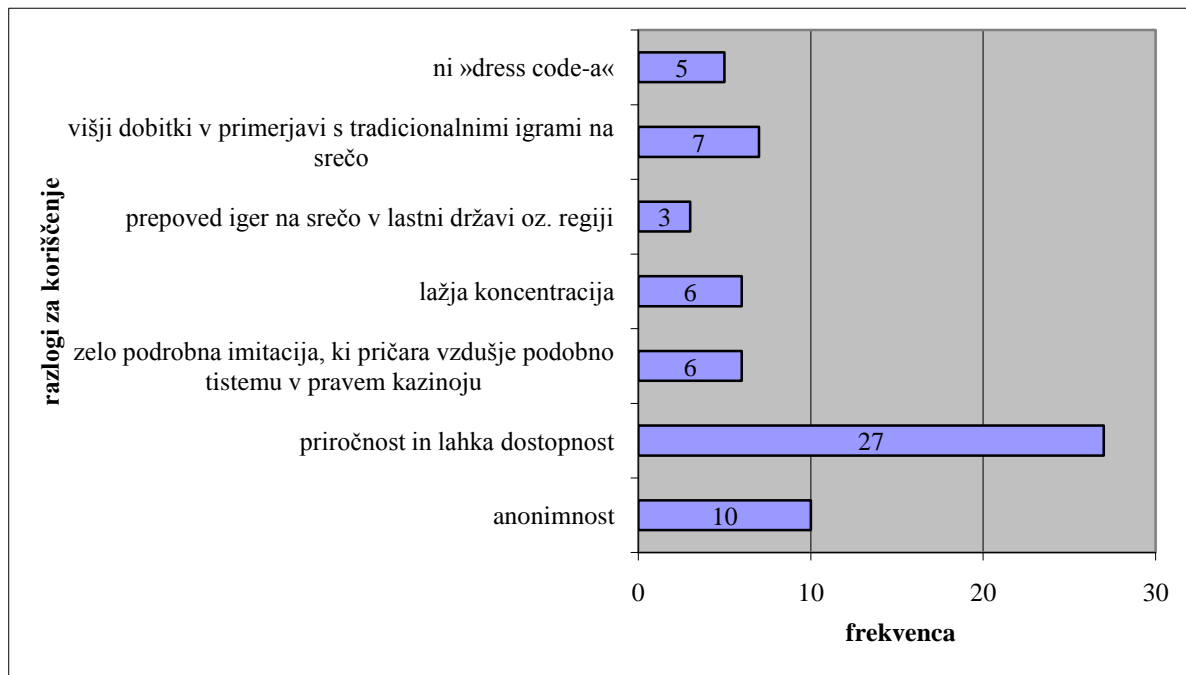
(2,7 %) izmed teh, ki še niso poizkusili sreče na internetu, pa je dejal, da tega še ni poskusil zaradi bojazni pred zasvojenostjo, ki bi se lahko pojavila zaradi možnosti nenehnega dostopa do uporabe internetnih iger na srečo. Podrobnejše frekvence za posamezne razloge glede neigranja iger na srečo preko interneta podajam v sliki 1. V raziskavi Manzin in Biloslavo je situacija nekoliko drugačna, saj je največ anketirancev odgovorilo, da tega še niso storili zaradi bližine tradicionalnega kazinoja, sledijo želja po osebnem stiku in vzdušju v igralnici, strah pred zlorabo podatkov je na tretjem mestu, nedostopnost interneta in računalnika pa je na zadnjem mestu. Tako v moji raziskavi, kakor v raziskavi, ki sta jo opravila Manzin in Biloslavo, pa je zaslediti, da je večina uporabnikov, ki nima dostopa do interneta, starejših od 50 let, kar je seveda razumljivo in nekako pričakovano.

Slika 1: Razlogi za neigranje iger na srečo preko spleta

Tisti, ki so poskusili s srečo na internetu, so dejali, da je glavni razlog za to priročnost ter lahka dostopnost (42,2 %). Sledi razlog anonimnosti (15,6 %), nato višji dobitki v primerjavi s tradicionalnimi igrami na srečo (10,9 %), z 9,4 % sledita odgovora o lažji koncentraciji ter zelo podrobni imitaciji, ki pričara vzdušje, podobno tistemu v tradicionalni igralnici, 7,8 % se je za to odločilo, ker ni potrebe po formalnem oblačenju, 4,7 % pa se je za to dejanje odločilo zaradi prepovedi iger na srečo v lastni državi oz. regiji. Podrobnejše frekvence za posamezne razloge glede igranja iger na srečo preko interneta podajam v sliki 2. Glede na anketo, ki jo je opravil Wood s sodelavci, je na prvem mestu med tistimi, ki so poskusili s srečo preko interneta, priročnost, udobnost ter lahka dostopnost (37,8 %), sledi lažja koncentracija in osamljenost z 9,8 %. Zanimiv je podatek, da je v Woodovi raziskavi samo 1,8 % anketirancev odgovorilo, da se je za internetne igre na srečo odločilo zaradi potencialno večjih dobitkov, samo 0,5 % anketiranih pa se je za to odločilo zaradi prepovedi iger na srečo v državi.

Slika 2: Razlogi za igranje iger na srečo preko spleta

Že pred samo izvedbo ankete se mi je dozdevalo, da je povezanost med obiskovanjem tradicionalnih igralnic in igralnic na internetu zelo odvisna od starosti obiskovalcev. Rezultati ankete so mojo domnevo samo še potrdili, saj je največji delež med igralci, ki so preizkušali svojo srečo v internetnih igralnicah, zasedel starostni razred od 31 do 40 let (39,1 %), tesno mu sledi starostni razred do 30 let (35,9 %), med ljudmi starimi od 41 do 50 let je s hazardom na internetu poskusilo 18,8 %, v razredu od 51 do 60 let je takih 6,3 %, pri ljudeh, ki so starejši od 60 let pa nisem anketiral nobenega, ki bi že poizkusil srečo na internetu. Po raziskavi, ki sta jo opravila Manzin in Biloslavo pa je največji delež med igralci, ki so preizkušali svojo srečo v internetnih igralnicah ravno tako zasedel starostni razred od 31 do 40 let (48,2 %), s 25,9 % deležem pa mu sledita starostna razreda do 30 let ter od 41 do 50 let. Manzin in Biloslavo v svoji raziskavi nista naletela na nobenega, ki bi bil starejši od 50 let in bi igral igre na srečo preko interneta.

Med tistimi, ki igrajo igre na srečo tudi preko interneta, jih največ igra poker (35,9 %), sledijo jim igralci na slot napravah (29,7 %), igralci elektronske rulete z 12,5 % deležem, na četrtem mestu po popularnosti pa so športne stave (10,9 % delež). Zanimivo pri tem je, da je igra na slot napravah v tradicionalnih kazinojih najbolj popularna, v moji anketi pa je pristala na drugem mestu. V raziskavi, ki sta jo opravila Manzin in Biloslavo pri ljudeh, ki igrajo preko interneta, prevladujejo igre na igralnih mizah (poker, blackjack ipd.), medtem ko igre na slot napravah niso tako priljubljene. V raziskavi, ki jo je opravil Wood s sodelavci, pa so na prvem mestu med internetnimi igralci iger na srečo slot naprave (40,9 %), sledijo igre s kartami (33,3 %), tretja najbolj popularna igra pa je bingo, ki v Sloveniji

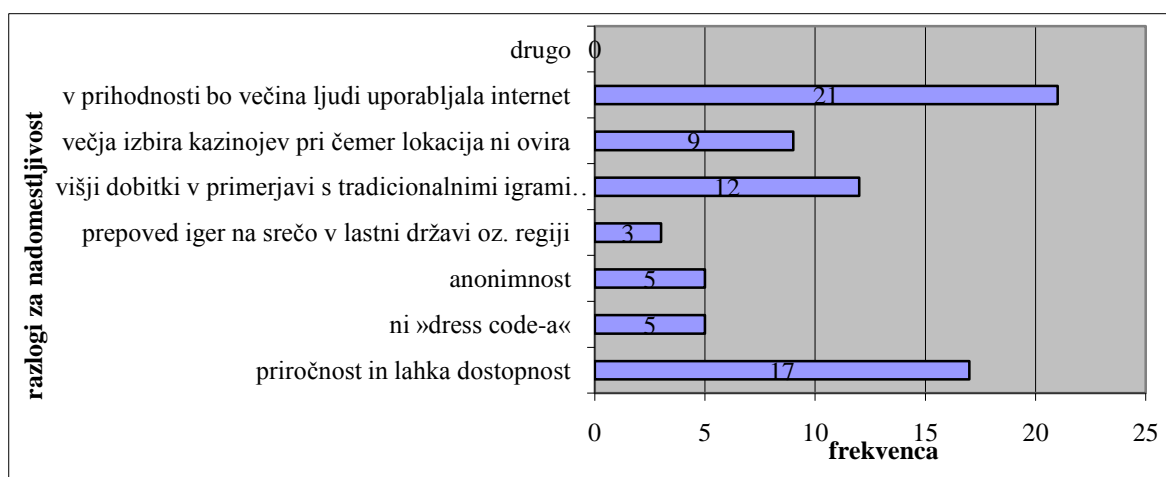
ni tako popularen kakor v ZDA in Kanadi, kjer je bila izvedena anketa, ki jo je opravil Wood s sodelavci. Na četrtem mestu so v Woodovi raziskavi športne stave (6,2 %).

5.5.5 Prihodnost iger na srečo

Poleg ugotovitev, do katerih sem prišel s predhodnimi vprašanji, me je zanimalo ali anketiranci mislijo, da bodo igre na srečo na internetu nadomestile tradicionalne igre na srečo. Na omenjeno vprašanje je izmed 101 anketirane osebe kar 72 oz. 71,3 % odgovorilo pritrdilno, preostali (29 anketirancev oz. 28,7 %) pa nikalno. Pri omenjenem vprašanju pa je treba pripisati, da je kar nekaj anketirancev pripomnilo, da po njihovem mnenju igre na srečo preko interneta ne bodo ravno v celoti nadomestile tradicionalnih iger na srečo in se bodo le-te obdržale tudi v prihodnosti. Povečal pa se bo delež ljudi, ki bodo igrali preko interneta, število igralcev v tradicionalnih igralnicah pa se bo posledično zmanjšalo.

Sodelujoče v anketi, ki so na predhodno vprašanje odgovorili pritrdilno, sem zaprosil, naj mi odgovorijo še na naslednje vprašanje, v katerem me je zanimalo, zakaj so takega mnenja. 21 anketiranih oz. 29,2 % izmed 72 ljudi, ki so odgovorili pritrdilno na predhodno vprašanje, je mnenja, da bo do tega prišla zaradi še bolj razširjene uporabe interneta v prihodnosti, na drugem mestu je bil s 17 odgovori oz. 23,6 % razlog, da bo do tega prišlo zaradi priročnosti in lahke dostopnosti, s 16,7 % sledi odgovor o višjih dobitkih v primerjavi s tradicionalnimi igrami na srečo, nato sledi odgovor »večja izbira igralnic, pri čemer lokacija ni ovira« (12,5 %). Da bo do zasuka v igralništvu prišlo zaradi večje anonimnosti in tega, da v kolikor igramo preko interneta, ni potrebe po formalnem oblačenju, jih za oba odgovora meni 6,9 % anketiranih, 4,2 % anketiranih pa meni, da bo do zasuka prišlo zaradi prepovedi iger na srečo v lastni državi oz. regiji. V sliki 3 so grafično prikazani zgoraj omenjeni rezultati ankete.

Slika 3: Razlogi za nadomestitev tradicionalnih iger na srečo z internetnimi igrami na srečo

5.6 Omejitve

Prva omejitev moje raziskave je pomanjkanje pilotske raziskave, s pomočjo katere bi lahko določil potrebno velikost vzorca, na čigar podlagi bi bilo možno posploševanje rezultatov raziskave. Drugo omejitev predstavlja dejstvo, da sem anketo izvajal samo med igralci dveh igralnic na ožjem geografskem območju, kar ne predstavlja v celoti reprezentativnega vzorca. Kljub temu da so v anketi zajeti tudi državljani nekaterih drugih držav, pa je njihov delež majhen in ni pokazatelj značilnosti za posamezno državo.

Tretja omejitev je jezik, v katerem je bila izvedena anketa. Čeprav sem anketo pripravil v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku, sem med potencialne anketirance zajel tudi ljudi, ki niso razumeli nobenega izmed naštetih jezikov in posledično so bili izločeni iz ankete. Četrta omejitev je morebitno pomanjkanje nekaterih razpoložljivih odgovorov in v kolikor ni bilo pri le-teh možnosti »drugo« so se anketiranci morali odločati med že podanimi odgovori. Peta omejitev moje raziskave je, da nisem eksplicitno definiral pomen besedne zveze »ponudniki internetnih iger na srečo«. Povsem mogoče je namreč, da nekateri izmed anketirancev igrajo preko interneta samo poskusne oz. t.i. demo verzije in ne igrajo za pravi denar. Postavlja se vprašanje koliko, če sploh kakšnega takih igralcev sem zajel v raziskavi.

5.7 Prihodnje raziskave

Raziskavo bi bilo treba v prihodnje ponoviti in razširiti ter odpraviti nekatere izmed omejitev, ki sem jih naštel v predhodni točki. Razširitev v smislu povečanja vzorca bi omogočila večjo reprezentativnost in posploševanje rezultatov. Zanimivo bi bilo raziskavo opraviti v enakem obdobju naslednjega leta, saj bi tako lahko ugotovili razlike v navadah in miselnosti ljudi, ki so se ustvarile v tem obdobju, kar bi lahko tudi podalo signal in namig tako internetnim kot tradicionalnim ponudnikom iger na srečo, da bi z raznimi ukrepi skušali vsaj obdržati, če ne še povečati svoj delež med igralci iger na srečo. V prihodnje raziskave bi bilo potrebno zajeti tudi problematičnost oz. zasvojenost s hazardiranjem, saj so ponekod taka pravila, da gostje zaradi njihove zasvojenosti nimajo dovoljenja za igranje iger na srečo in posledično iščejo alternative (prehajajo med tradicionalnimi in internetnimi ponudniki iger na srečo).

SKLEP

Od ustanovitve prve internetne igralnice (18. avgust 1995) je minilo že kar nekaj let. Od ustanovitve do danes je internetno igralništvo doživelo skokovit razvoj. Igre na srečo so že od nekdanj privabliale veliko število ljudi v igralnice in igralne salone, s pojavom interneta, ki je najhitreje rastoč medij novega tisočletja, pa se je število uporabnikov zelo povečalo,

povečali pa so se tudi prihodki panoge. Dandanes so najbolj priljubljene kazinojske igre ter športne stave.

Tako tradicionalno igralništvo kakor igre prek interneta imajo svoje pozitivne in negativne lastnosti, ki enkrat nagnejo tehtnico v prid enemu, spet drugič v prid drugemu. Med njima velja večno rivalstvo, česar se seveda zavedajo tudi ponudniki, ki se z nenehnimi izboljšavami tako na področju samih iger (razvoj novih, večje in privlačnejše nagrade ipd.), kakor tudi na področju spremljajočih storitev (npr. koncerti v tradicionalnih igralnicah, ponujanje izbora poljubne glasbe v internetnih igralnicah) skušajo pod svoje okrilje zvabiti čim večje število igralcev ter s tem povečevati svoj dobiček, ki jim je zagotovljen, saj so igre postavljene tako, da je igralnica vedno v prednosti pred morebitnim dobitnikom.

Seveda je poznavanje samih pravil posameznih iger ključnega pomena, kajti v nasprotnem primeru izgubimo še tisto malo možnosti, ki jo imamo, da pridemo do dobitka in nas lahko ogoljufajo na vsakem koraku. Pomembno je tudi, ko igramo, ne igramo okajeni, igrati moramo preudarno in spočiti, zanašati se moramo na svoj instinkt in ne smemo se prepustiti vplivu in volji drugih, ki nas morebiti silijo v kakšne drastične in nam škodljive odločitve.

Na pojav tujih prirediteljev iger na srečo na njihovem območju so se posamezne države odzvale različno: nekatere so tujim prirediteljem iger na srečo dovolile opravljanje njihovih storitev, druge so se tej možnosti uprle, spet tretje pa so internetne igre na srečo v celoti prepovedale. Za Evropsko unijo je značilno, da so se države večinoma uprle in skušale nacionalizirati spletne igre na srečo, vendar to ni bilo v skladu z odprtostjo trgov in večjim pretokom kapitala in delovne sile med članicami ter s tem večjo konkurenčnostjo na vseh trgih, ki je eden izmed temeljev Evropske unije. Zato je ta proti nekaterim državam zagrozila z uvedbo sankcij, kar je imelo v teh državah za posledico omilitev zakonov glede internetnega prirejanja iger na srečo.

Seveda ima igralništvo (tako internetno kakor tradicionalno) tudi svojo zelo temno plat, t.j. odvisnost. Ljudje se zavedajo, v kaj se spuščajo, ko prvič vstopijo v svet hazarda, vendar jih veliko pravi, da oni pa že ne morejo postati odvisni od iger na srečo. Na žalost temu ni tako in kar nekaj jih postane patoloških hazarderjev, kar ima tako ožje kakor širše družbene posledice. Nekateri si na koncu vendarle priznajo, da so odvisni od iger na srečo in se skušajo ozdraviti, vendar v veliki večini primerov neuspešno.

Glede na današnji tempo življenja in našo navajenost na udobje, se veliko ljudi odloča za igranje prek interneta ravno zaradi priročnosti in lahke dostopnosti, anonimnosti itd. Glede na te trende se pojavlja vprašanje, ali bodo igre na srečo na internetu nadomestile tradicionalne igre na srečo. To se v celoti najverjetneje ne bo nikoli zgodilo, saj je kljub vsej tehnologiji, ki je že razvita in ki še bo, vseeno ne moremo pričarati npr. pristnega

vzdušja in osebnega stika, ki je prisotno v tradicionalni igralnici. Gre predvsem za poskus internetnih ponudnikov iger na srečo, da tradicionalnim prirediteljem iger na srečo skušajo prevzeti vsaj del njihovih strank, in pri tem izkoriščajo njihove slabosti in hkrati svoje prednosti, kot so npr. priročnost ter lahka dostopnost, višji dobitki v primerjavi s tradicionalnimi igrami na srečo, prepoved igranja iger na srečo v posamezni državi, povečana uporaba interneta med ljudmi - trenutno starejši ljudje niso v velikem številu priučeni uporabe interneta, medtem ko v primeru mladih ni tako in ravno nanje internetni ponudniki iger na srečo najbolj računajo v bližnji prihodnosti.

Možnosti razvoja internetnega igralništva vidim predvsem v tem, da bodo skušali ponudniki internetnih iger na srečo z različnimi računalniškimi aplikacijami svojim strankam pričarati vzdušje, ki bo čimbolj podobno vzdušju v pravem kazinoju, omogočili bodo medsebojno komunikacijo med igralci, tako da bodo sodelujoči dejansko lahko videli proti komu igrajo. Igranje spletnih iger na srečo preko mobitela je prisotno že sedaj, vendar v manjši meri. Z razvojem na tem področju (boljša grafika, več iger in lažja dostopnost) ima mobilno igranje neslutene možnosti razvoja, saj ima dandanes vsaka oseba mobilni telefon, zadnje generacije le-teh pa so zelo dobro razvite in so že neke vrste mini računalniki.

Prav tako pa lahko v prihodnosti pričakujemo legalizacijo internetnih iger na srečo v ZDA, saj gre pri tem za zelo velike zneske, ki jih država lahko pobere preko davkov, in glede na to, da so ameriške javne finance v rdečih številkah, z vseh strani pa se vršijo tudi pritiski na odgovorne osebe za sprejem zakonodaje, menim, da bodo oblasti prej ali slej popustile raznim lobijem.

Ryanair, ponudnik nizkocenovnih letalskih prevozov, pa je prišel na plan z nekoliko utopično idejo, in sicer, bi v času leta svojim potnikom omogočil igranje internetnih iger na srečo. Vendar se v tem primeru takoj pojavijo težave in navzkrižja z zakonom, kakor sem že v enem izmed prejšnjih poglavij povedal, ima skoraj vsaka država drugačno zakonodajo glede internetnega igralništva.

LITERATURA IN VIRI

1. Cabot, N.A. (2006). *The Internet gambling report 9th edition* (str. 415). Las Vegas, Nevada: Trace Publications.
2. Cabot, N.A. & Baleastra, M. (2005). *Internet Gambling Report VIII. An Evolving Conflict Between Technology and Law* (str. 451-575). Las Vegas, Nevada: The River City Group LLC.
3. Caillos, R. (1995). *I giochi e gli uomini*. Milano: Saggi Tascabili.
4. Collins, S. (2008). *Is Gaming and Gambling Stock Really »Defensive«?*. Najdeno 19. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://perfectstorm.cashcade.co.uk/2008/12/19/is-gaming-and-gambling-stock-really-defensive/>
5. Cvjetović, S. (2011, 8. april). Poleg klasičnih prirediteljev iger na srečo samo še en koncesionar. *Siol*. Najdeno 2. maja 2011 na spletnem naslovu http://www.siol.net/gospodarstvo/2011/04/spletne_igre_na_sreco.aspx?vote=-1
6. Daniel, O. (2011, 10. maj). *The Cost of Starting an Online Casino*. Najdeno 13. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.onlinecasinoreports.com/news/specialreports/2011/5/10/the-cost-of-starting-an-online-casino.php>
7. Deutsch, N. (2011, 11. april). Z neba padajoči cekinčki. *Kapital*, XI, 518, str. 92 in 93.
8. Deželak, T. (2002). *Projekt iger na srečo na internetu* (specialistično delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
9. Eadington, R.W. & Cornelius, A.J. (1999). *The business of gaming: Economic and Management Issues*. Reno, Nevada: University of Nevada.
10. Gambling Commission. (2005). *Gambling Act 2005*. London: Gambling Commission.
11. Glüks, N. (2010, 19. september). Pohlep igralcev in menedžerjev. *Reporter*. Najdeno 2. maja 2011 na spletnem naslovu http://www.reporter.si/index.php?option=com_content&task=view&id=4070&Itemid=59
12. Gradišnik, B. (1993). *Igre: volčje in ovčje: priročnik za hazarderje in proti njim*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
13. Hazen. (2009). *The History of Gambling*. Najdeno 27. februarja 2011 na spletnem naslovu <http://www.gypsyware.com/gamblingHistory.html>
14. Kitek, U. (2005). *Igralništvo v Sloveniji-strateško vedenje igralnega salona Rubin* (diplomsko delo). Maribor: Ekonomsko-poslovna fakulteta.
15. Lapanja, A. (2000). *Vloga managementa v igralništvu Slovenije* (magistrsko delo). Kranj: Fakulteta za organizacijske vede.
16. LSE. *Prices and markets*. Najdeno 16. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.londonstockexchange.com/prices-and-markets/markets/prices.htm>
17. M.M. (2011). *Izbira spletne igralnice*. Najdeno 28. marca 2011 na spletnem naslovu http://www.citadella.net/slovenija/spletne_igralnice/izbira.htm

18. Manzin, M. & Biloslavo, R. (2008). Online Gambling: Today's Possibilities and Tomorrow's Opportunities. *Managing Global Transitions. International Research Journal* (str. 94-110). Koper: Faculty of Management Koper.
19. Marvin. O. (2009, 18. oktober). *Evil Online Casinos*. Najdeno 4. marca 2011 na spletnem naslovu <http://www.casinotribunal.com/en/evil-casinos/index.php>
20. Pokernews. (2008, 10. januar). *Nemčija pričakala leto 2008 s prepovedjo online iger na srečo*. Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2008/01/Nemcija-leto-2008-prepoved-online-iger-na-sreco.htm>
21. Nigel, K. (2008, 9. november). *Online Gambling vs Casino Stocks*. Najdeno 13. maja 2011 na spletnem naslovu <http://www.onlinecasinoreports.com/news/industrycoverage/2008/11/9/online-gambling-vs-casino-stocks.php>
22. Ozbek, N. (2008, 13. november). Zaradi spletnih iger na srečo zasvojen tudi dvanajstletnik. *Večer*. Najdeno 19. marca 2011 na spletnem naslovu <http://www.dnevnik.si/novice/kronika/1042221893>
23. Petrič, U. (2005). *Igre na srečo in internet* (diplomsko delo). Portorož: Visoka šola za turizem.
24. PN Staff. (2010a, 27. marec). *Belgija – raj ali pekel za spletne igralničarje?* Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2010/03/belgija-raj-ali-pekkel-za-spletne-igralnicarje-3495.htm>
25. PN Staff. (2010b, 23. maj). *Tudi Irska uvaja novosti na področju reguliranja spletnega igralništva*. Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2010/05/tudi-irska-uvaja-novosti-na-podrocju-reguliranja-spletnega-i-3700.htm>
26. PN Staff. (2010c, 17. april). *Francija odpira svoj trg tudi za tuje spletne igralničarje*. Najdeno 22. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2010/04/francija-odpira-svoj-trg-tudi-za-tuje-spletne-igralnicarje-3561.htm>
27. PN Staff. (2010d, 28. maj). *Danski igralničarji odštevajo zadnje dni svobode*. Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2010/05/danski-igralnicarji-odstevajo-zadnje-dni-svobode-3713.htm>
28. PN Staff. (2010e, 14. oktober). *Se tudi na Nizozemskem obeta legalizacija spletnega pokra?* Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2010/10/se-tudi-na-nizozemskem-obeta-legalizacija-spletnega-pokra-4207.htm>
29. Prlek. (2011, 8. februar). *Italijansko spletno igralništvo ocenjeno na 4,8 milijarde evrov*. Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2011/02/italijansko-spletno-igralnistvo-ocenjeno-na-4-8-milijarde-ev-4752.htm>
30. Regoršek, I. (2006). *Internetno igralništvo* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

31. RSeconsulting (2006, oktober). A Literature Review and Survey of Statistical Sources on Remote Gambling. *Final Report*, str. 7.
32. STA (2010, 5. januar). *Ambulanta za zdravljenje odvisnosti v Novi Gorici ostaja*. Najdeno 4. marca 2011 na spletnem naslovu <http://www.dnevnik.si/novice/zdravje/1042327784>
33. STA (2011, 14. februar). *Goriški župani podpirajo ambulanto za zdravljenje odvisnosti*. Najdeno 4. marca 2011 na spletnem naslovu <http://www.primorske.si/Primorska/Goriska/Goriski-zupani-podpirajo-ambulanto-za-zdravljenje-.aspx>
34. Stewart, D.O. (2006). *An Analysis of Internet Gambling and its Policy Implications* (str. 6). Washington: American Gaming Association.
35. 3C Gaming. (2009). *Ten biggest online gambling mistakes*. Najdeno 4. marca 2011 na spletnem naslovu http://www.3cgaming.com/ten_biggest_online_gambling_mistakes.php
36. Tilc. (2009, 11. januar). *Internetno igralništvo končno legalno tudi na Češkem*. Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2009/1/Internetno-igralnistvo-koncno-legalno-ceska.htm>
37. Tilc. (2010, 25. februar). *Tudi Norveška dobila svojo različico zakona UIGEA*. Najdeno 24. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://si.pokernews.com/novice/2010/02/tudi-norveska-dobila-svojo-razlicico-zakona-uigea-3401.htm>
38. Vlada Republike Slovenije. (2010). *Strategija razvoja iger na srečo v Sloveniji*. Ljubljana: Vlada Republike Slovenije.
39. Wood, R.T. & Willians, R.J. (2007a). *Internet Gambling: Past, Present and Future*. Najdeno 14. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.uleth.ca/dspace/bitstream/10133/422/1/Internet-RMIGS-2007.pdf>
40. Wood, R.T. & Willians, R.J. (2007b). Problem gambling on the internet: implications for internet gambling policy in North America. *New Media & Society*, 9 (3), 520-542.
41. Wood, R.T., Willians, R.J. & Lawton, P.K (2007). Why do Internet gamblers prefer online versus land-based venues? *Journal of Gambling Issues*, 235-252.
42. Zakon o igrah na srečo. *Uradni list RS št. 27/95, 14/2011-UPB3*.
43. ZD Nova Gorica. (2011). *Zdravljenje odvisnosti od iger na srečo. Igralništvo in igre na srečo*. Najdeno 4. marca 2011 na spletnem naslovu http://www.zd-go.si/index.php?option=com_content&task=view&id=23&Itemid=478
44. Župevc, K. (2011, 18. april). *Hud udarec industriji spletnega pokra; lahko visoka globa uniči glavne igralce?* Najdeno 20. aprila 2011 na spletnem naslovu <http://www.dnevnik.si/novice/svet/1042439021>

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik v slovenskem jeziku	1
Priloga 2: Anketni vprašalnik v italijanskem jeziku.....	3
Priloga 3: Anketni vprašalnik v angleškem jeziku	5
Priloga 4: Rezultati ankete.....	7

Priloga 1: Anketni vprašalnik v slovenskem jeziku

Pozdravljeni!

Sem Dejan Petrovič, študent Ekonomske fakultete v Ljubljani. Za dokončanje študija pripravljam diplomsko delo, s katerim želim ugotoviti ali bodo igre na srečo na internetu nadomestile tradicionalne igre na srečo. Na to temo sem pripravil kratek anonimni vprašalnik, za katerega Vas prosim, da mi nanj odgovorite.

Zahvaljujem se Vam za sodelovanje.

VPRAŠANJE	ODGOVOR
Spol	☐ moški ☐ ženski
Starost	☐ od 18 do 30 let ☐ od 31 do 40 let ☐ od 41 do 50 let ☐ od 51 do 60 let ☐ nad 60 let
Državljanstvo	☐ slovensko ☐ italijansko ☐ rusko ☐ kitajsko ☐ drugo: _____
Izobrazba	☐ osnovna šola ☐ srednja šola ☐ univerzitetna ☐ magisterij, doktorat
Kako pogosto obiskujete kazino?	☐ nekajkrat letno ☐ od 2x do 4x mesečno ☐ od 5x do 8x mesečno ☐ od 9x do 12x mesečno ☐ pogosteje
Koliko zapravite ob posameznem obisku kazinoja?	☐ do 100 € ☐ od 101 do 500 € ☐ od 501 do 1000 € ☐ od 1001 do 5000 € ☐ več kot 5000 €
S kakšno povezavo od doma dostopate do interneta?	☐ nimam dostopa do interneta ☐ analogna ☐ ISDN ☐ širokopasovni dostop
Kako pogosto surfate po internetu?	☐ vsak dan ☐ nekajkrat tedensko ☐ nekajkrat mesečno ☐ nekajkrat letno ☐ nimam dostopa do interneta
Ali koristite storitve ponudnikov internetnih iger na srečo?	☐ da ☐ ne
	☐ anonimnost ☐ priročnost in lahka dostopnost

<p>Zakaj jih koristite?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ zelo podrobna imitacija, ki pričara vzdušje podobno tistemu v pravem kazinoju ☐ lažja koncentracija ☐ prepoved iger na srečo v lastni državi oz. regiji ☐ višji dobitki v primerjavi s tradicionalnimi igrami na srečo ☐ ni »dress code-a«
<p>Zakaj jih ne koristite?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ nimam dostopa do interneta ☐ bojazen, da bi »hekerji« zlorabili moje osebne podatke ☐ rad imam osebni stik in vzdušje, ki je prisotno v igralnici ☐ bojazen pred zasvojenostjo zaradi možnosti nenehnega dostopa do uporabe spletnih iger na srečo
<p>Kako pogosto jih koristite?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ nekajkrat letno ☐ od 2x do 4x mesečno ☐ od 5x do 8x mesečno ☐ od 9x do 12x mesečno ☐ pogosteje
<p>Katere igre igrate?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ poker ☐ elektronska ruleta ☐ slot naprave ☐ blackjack ☐ športne stave ☐ drugo: _____
<p>Ali menite, da bodo v prihodnosti internetne igre na srečo nadomestile tradicionalne igre na srečo?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ da ☐ ne
<p><i>V kolikor ste pri predhodnem vprašanju odgovorili z »DA« prosim, da mi odgovorite še na naslednje vprašanje:</i></p> <p>Zakaj menite, da bodo v prihodnosti internetne igre na srečo nadomestile tradicionalne igre na srečo?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ priročnost in lahka dostopnost ☐ ni »dress code-a« ☐ anonimnost ☐ prepoved iger na srečo v lastni državi oz. regiji ☐ višji dobitki v primerjavi s tradicionalnimi igrami na srečo ☐ večja izbira kazinojev, pri čemer lokacija ni ovira ☐ v prihodnosti bo večina ljudi uporabljala internet ☐ drugo: _____

Priloga 2: Anketni vprašalnik v italijanskem jeziku

Buon giorno,

sono Dejan Petrović, uno studente della Facoltà di Economia di Lubiana. Per terminare lo studio devo preparare la tesi di laurea sul tema: se i giochi d'azzardo su internet sostituiranno i giochi d'azzardo tradizionali. Su questo argomento ho preparato un breve questionario anonimo che vi prego di compilare.

Grazie per la collaborazione.

Sesso	☐ Maschile ☐ Femminile
Età	☐ 18 - 30 ☐ 31 - 40 ☐ 41 - 50 ☐ 51 - 60 ☐ over 60
Nacionalità	☐ Slovena ☐ Italiana ☐ Russa ☐ Chinese ☐ Altro: _____
Istruzione	☐ Scuola elementare ☐ Scuola media ☐ Università ☐ Master, dottorato
Visita spesso il casinò?	☐ Un paio di volte all' anno ☐ Da 2 a 4 volte al mese ☐ Da 5 a 8 volte al mese ☐ Da 9 a 12 volte al mese ☐ Spesso
Quanto spende per ogni visita al casinò?	☐ Fino a 100 € ☐ Da 101 a 500 € ☐ Da 501 a 1000 € ☐ Da 1001 a 5000 ☐ Più di 5000 €
Che tipo d'accesso a internet ha a casa?	☐ Non ho l'accesso a internet ☐ Analogica ☐ ISDN ☐ L'accesso a banda larga
Naviga spesso su internet?	☐ Tutti i giorni ☐ Più volte a settimana ☐ Un paio di volte al mese ☐ Un paio di volte all'anno ☐ Non ho l'accesso a Internet
Utilizza i servizi sui giochi d'azzardo su internet?	☐ Sì ☐ No
	☐ L'anonimato ☐ È comodo e accessibile

Perché gli utilizza?	☐ Perché il clima è simile a quello nei casinò reali ☐ Maggiore concentrazione ☐ Il divieto del gioco d'azzardo nel proprio paese o regione ☐ Maggiore profitto rispetto al gioco d'azzardo tradizionale ☐ Non c'è il »dress code«
Perché non gli utilizza?	☐ Non ho l'accesso a Internet ☐ Il timore che i "hacker" abusino dei miei dati personali ☐ Amo il tocco personale e sentimento, che è presente al casinò ☐ Paura della dipendenza dal gioco d'azzardo a causa della continua possibilità di accesso all'utilizzo del gioco d'azzardo
Utilizza spesso i servizi sui giochi d'azzardo su internet?	☐ Un paio di volte all'anno ☐ Da 2 a 4 volte al mese ☐ Da 5 a 8 volte al mese ☐ Da 9 a 12 volte al mese ☐ Spesso
Quali giochi gioca?	☐ Poker ☐ Roulette Americana ☐ Slot machines ☐ Black Jack ☐ Scommesse sportive ☐ Altro: _____
Pensa che in futuro i giochi d'azzardo virtuali potrebbero sostituire quelli tradizionali?	☐ Sì ☐ No
<p><i>Se la risposta alla domanda precedente è »Sì« la prego di rispondere alla seguente domanda:</i></p> <p>Perché pensa che in futuro i giochi d'azzardo virtuali possano sostituire i giochi tradizionali?</p>	☐ È più comodo e accessibile ☐ Non c'è il »dress code« ☐ L'anonimato ☐ Il divieto del gioco d'azzardo nel proprio paese o regione ☐ Maggiore profitto rispetto al gioco d'azzardo tradizionale ☐ Maggiore scelta dei casinò, la località non è più un ostacolo ☐ In futuro la maggior parte delle persone useranno internet ☐ Altro: _____

Priloga 3: Anketni vprašalnik v angleškem jeziku

Dear Mr/Mrs!

My name is Dejan Petrović and I am a student at the Faculty of Economics in Ljubljana. In order to complete my undergraduate study I am writing a diploma work in which I am trying to determine whether online gambling will replace traditional gambling (at casinos, lotteries etc). I have prepared an anonymous questionnaire on this subject and would be very grateful, if You could take part in this study.

I thank You for your cooperation in advance.

QUESTION	ANSWER
Sex	☐ male ☐ female
Age	☐ 18-30 years ☐ 31-40 years ☐ 41-50 years ☐ 51-60 years ☐ 60+ years
Nationality	☐ Slovenian ☐ Italian ☐ Russian ☐ Chinese ☐ other: _____
Education	☐ primary school ☐ secondary school ☐ university degree ☐ Bachelor's degree, PhD
How often do You visit a casino?	☐ once a month or less ☐ 2-4 times a month ☐ 5-8 times a month ☐ 9-12 times a month ☐ more than 12 times a month
How high amount do You gamble each visit?	☐ up to 100 € ☐ 101 to 500 € ☐ 501 to 1000 € ☐ 1001 to 5000 € ☐ more than 5000 €
What kind of Internet connection are You using?	☐ no Internet access ☐ analog access ☐ ISDN ☐ broadband access
How often do You use the internet?	☐ every day ☐ few times per week ☐ few times per month ☐ few times per year ☐ no Internet access
Are you using services of online gambling providers?	☐ yes ☐ no

<p>If yes, what is the main reason for using them?</p>	☐ anonymity ☐ quick and easy access ☐ very good imitation, which provides similar atmosphere like in real casino ☐ easier focus on playing ☐ ban of gambling in own country/region ☐ higher pay-outs compared to traditional gambling ☐ no »dress code«
<p>If no, why are you not using them?</p>	☐ vicinity of a traditional casino ☐ no Internet access ☐ fear of hackers obtaining my personal information ☐ I prefer personal interaction and atmosphere in a real casino ☐ fear of becoming addicted to gambling due to easy access
<p>How often do you use such services?</p>	☐ once a month or less ☐ 2-4 times a month ☐ 5-8 times a month ☐ 9-12 times a month ☐ more than 12 times a month
<p>Which games are you playing?</p>	☐ poker ☐ electronic roulette ☐ slot machines ☐ blackjack ☐ sport betting ☐ other: _____
<p>Do you expect that online gambling will replace traditional gambling in the future?</p>	☐ yes ☐ no
<p><i>If you answered previous question »YES« then please answer the following question as well:</i></p> <p>Why do you expect that online gambling will replace traditional gambling in the future?</p>	☐ quick and easy access ☐ no »dress code« ☐ anonymity ☐ ban of gambling in own country/region ☐ higher pay-outs compared to traditional gambling ☐ greater choice of casinos where the location is not an obstacle ☐ in the future majority of population will be using Internet ☐ other: _____

Priloga 4: Rezultati ankete

Tabela 1: Spol

<i>Spol</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
Moški	62	61,4 %
Ženski	39	38,6 %

Tabela 2: Starost

<i>Starost</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
od 18 do 30 let	25	24,8 %
od 31 do 40 let	28	27,7 %
od 41 do 50 let	27	26,7 %
od 51 do 60 let	18	17,8 %
nad 60 let	3	3,0 %

Tabela 3: Državljanstvo

<i>Državljanstvo</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
slovensko	16	15,8 %
italijansko	71	70,3 %
rusko	5	5,0 %
kitajsko	2	2,0 %
drugo	7	6,9 %

Tabela 4: Izobrazba

<i>Izobrazba</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
osnovna šola	9	8,9 %
srednja šola	54	53,5 %
univerzitetna	36	35,6 %
magisterij, doktorat	2	2,0 %

Tabela 5: Pogostost obiskovanja igralnice

<i>Kako pogosto obiskujete kazino?</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
nekajkrat letno	10	9,9 %
od 2x do 4x mesečno	27	26,7 %
od 5x do 8x mesečno	34	33,7 %
od 9x do 12x mesečno	22	21,8 %
pogosteje	8	7,9 %

Tabela 6: Zapravljena vsota ob posameznem obisku igralnice

<i>Koliko zapravite ob posameznem obisku kazinoja?</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
do 100 €	36	35,6 %
od 101 do 500 €	44	43,6 %
od 501 do 1000 €	17	16,8 %
od 1001 do 5000 €	3	3,0 %
več kot 5000 €	1	1,0 %

Tabela 7: Internetna povezava

<i>S kakšno povezavo od doma dostopate do interneta?</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
nimam dostopa do interneta	5	5,0 %
analogna	4	4,0 %
ISDN	10	9,9 %
širokopasovni dostop	82	81,2 %

Tabela 8: Pogostost surfanja po internetu

<i>Kako pogosto surfate po internetu?</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
vsak dan	85	84,2 %
nekajkrat tedensko	8	7,9 %
nekajkrat mesečno	3	3,0 %
nekajkrat letno	0	0,0 %
nimam dostopa do interneta	5	5,0 %

Tabela 9: Koriščenje storitev internetnih ponudnikov iger na srečo

<i>Ali koristite storitve ponudnikov internetnih iger na srečo?</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
da	64	63,4 %
ne	37	36,6 %

Tabela 10: Razlogi za koriščenje storitev internetnih ponudnikov iger na srečo

<i>Zakaj jih koristite?</i>	<i>Frekvenca</i>	<i>Odstotek</i>
anonimnost	10	15,6 %
priložnost in lahka dostopnost	27	42,2 %
zelo podrobna imitacija, ki pričara vzdušje podobno tistemu v pravem kazinoju	6	9,4 %
lažja koncentracija	6	9,4 %
prepoved iger na srečo v lastni državi oz. regiji	3	4,7 %
višji dobitki v primerjavi s tradicionalnimi igrami na srečo	7	10,9 %
ni »dress code-a«	5	7,8 %

Tabela 11: Razlogi za nekorisćenje storitev internetnih ponudnikov iger na srečo

Zakaj jih ne koristite?	Frekvenca	Odstotek
bližina tradicionalne igralnice	11	29,7 %
nimam dostopa do interneta	5	13,5 %
bojazen, da bi »hekerji« zlorabili moje osebne podatke	6	16,2 %
rad imam osebni stik in vzdušje, ki je prisotno v igralnici	14	37,8 %
bojazen pred zasvojenostjo zaradi možnosti nenehnega dostopa do uporabe spletnih iger na srečo	1	2,7%

Tabela 12: Pogostost igranja iger na srečo preko interneta

Kako pogosto jih koristite?	Frekvenca	Odstotek
nekajkrat letno	8	12,5 %
od 2x do 4x mesečno	34	53,1 %
od 5x do 8x mesečno	14	21,9 %
od 9x do 12x mesečno	6	9,4 %
pogosteje	2	3,1 %

Tabela 13: Vrste iger

Katere igre igrate?	Frekvenca	Odstotek
poker	23	35,9 %
elektronska ruleta	8	12,5 %
slot naprave	19	29,7 %
blackjack	3	4,7 %
športne stave	7	10,9 %
drugo	4	6,3 %

Tabela 14: Mnenje o prihodnosti internetnih iger na srečo

Ali menite, da bodo v prihodnosti internetne igre na srečo nadomestile tradicionalne igre na srečo?	Frekvenca	Odstotek
da	72	71,3 %
ne	29	28,7 %

Tabela 15: Razlogi za nadomestitev

Zakaj menite, da bodo v prihodnosti internetne igre na srečo nadomestile tradicionalne igre na srečo?	Frekvenca	Odstotek
priložnost in lahka dostopnost	17	23,6 %
ni »dress code-a«	5	6,9 %
anonimnost	5	6,9 %
prepoved iger na srečo v lastni državi oz. regiji	3	4,2 %
višji dobitki v primerjavi s tradicionalnimi igrami na srečo	12	16,7 %
večja izbira kazinojev pri čemer lokacija ni ovira	9	12,5 %
v prihodnosti bo večina ljudi uporabljala internet	21	29,2 %
drugo	0	0,0 %